

Ukanikorongi Ubana a Asu u Aza a Roma

Ukukpa u kadyanshi

Atoni a da a'ari a Roma alya Bulus wa koronku ukanikorongi u na vi. Kotsu wari u bana a Roma wa an u korongi u da vi. Ilyuci i Roma i'ya i lai ugbonguro a likimba a a'ayin a Bulus, kpam gba magono ma baci dem ma lya tsugono a uyamba vi, Kaisa da a tsu isa yi. Arevi a da pini ushani, kpam Bulus korongu ta n u kirani n u tofugbusi ili i'ya Kawauwi ka yain a asuvu a ili i'ya Kashila ka foofusukoi likimba.

Bulus gita ta u wenikei tyoku da ya dem wari n unyushi a asu u Kashila, adama a nala ya dem pecene ta n Kashila. An u wokoi Kashila kari uza u maci, nala dem uza da dem baci wa ciga u rongo evu n Kashila she u woko uza u maci. Uza wa la wari uza u maci wa, she Yesu koshi. Ukpa u ne u woko ta udarakpa a asu u ama gba, kpam Kashila ka naka ta ucira u udarakpa vi a asu u uza da baci dem u wushuki n Yesu.

A tagarada u na vi, Atoni a ka fuda ta a ka rotsongusu ili ushani a kaci ka tyoku da Yesu yain manyan ma pige u wauwa le. A ka yan ta ucira a asuvu a upityanangu u le kpaci a ka reve ta tyoku da Kashila ka wene le mai. Ureve u nala vi wa zuwa le ta a rongo mai kpam wa banga le ta dem a tonuko aza roku ukuna u Yesu n tyoku da kpam wa banga le.

Ili i'ya i'ari pini a tagarada u na vi

Bulus n Kadyanshi ka Shinga ka ne (1:1-17)
 Ya dem wā tā n unyushi (1:18–3:20)
 Ure u ḍa Kashilā ka tsu wusha ama (3:21–4:25)
 Uma u savu u ama a Kashilā (5:1–8:39)
 Aza a Isara'ila tani? (9:1–11:36)
 Tyoku ḍa uza wa rongo uma u savu u uciga
 (12:1–15:13)
 Afoḍi a Bulus n idyani i ne (15:14–16:27)

Ukukpa u kadyanshi

¹ Mpa Bulus uza ḍa u korongi ukanikorongi u na vi. Mpa kagbashi ka Yesu† Kirisiti† Kawauwi† ka. Kashilā ka ḍangasa mu tā n woko kasuki,† kpam u suku mu n ba n yain kuḍari ku Kadyanshi ka Shinga† ka ne.

² Caupa, Kashilā ka yan tā kazuwamgbani† ka Kadyanshi ka Shinga ka na a asu u ntsumate n ne, tyoku ḍa a korongi a Tagarāḍa u Kashilā u Uwulukpi.† ³⁻⁴ Kadyanshi ka Shinga ki ukuna u Maku ma ne u ḍa u dansai; wata, Yesu Kawauwi Asheku a tsunu. A matsa yi tā tyoku u vuma, eyi kumaci ku Dawuda† Magono ka wari. Shegai Kulu ku uwulukpi ku wenike tā n ucira, Yesu Maku ma Kashilā ma, kpaci u 'yangasa yi tā a ukpa. ⁵ A asu u Kawauwi, Kashilā ka naka mu tā manyan ma shinga ma kasuki. Manyan ma na mi ma ma tono n ama a iyamba gbā a wushuku kpam a panaka yi. Aya ma yanka manyan ma na mi. ⁶ I'a tā a asuvu a ama a nala yi a ḍa Yesu Kawauwi u ḍangasai.

⁷ N korongu tā ukanikorongi u na vi ubana ara ḍe gbā aza ḍa a'ari a ilyuci i Roma.† Kashilā ka ciga ḍa tā kpam u isa ḍa i woko ama a uwulukpi a ne.

Asaka Kashila Tata u tsunu n Asheku Yesu Kawauwi u naka da ukuna u shinga† na ndishi n shinga.

Bulus yain kvasu n ucikpa

⁸ Asaka n gita n cikpa Kashila a asuvu a kala ka Yesu Kawauwi adama a de gba. N yan ta nala adama a da gba ama a asuvu a likimba a ka dansa ta ukuna u upityanangu u de. ⁹ Kashila ka reve ta n asaka uyansa kvasu adama a de wa, na n gbashiki yi n katakasuvu ka va, na n dansi Kadyanshi ka Shinga ka Maku ma ne. ¹⁰ A'ayin a da baci ma yan kvasu, n tsu folo ta Kashila ka asaka mu n kondo da, kpm nala wa woko Kashila ka wushuku baci.

¹¹ Ma ciga ta n wene da tsara n naka da ucun u una u shinga u da Kulu ku Kashila ku naka mu. Ka ka banga da i gbonguro a asuvu a Asheku. ¹² Dana da ma dana ma ciga ta tsu bangamgbana n upityanangu u da tsu tsara. Upityanangu u de wa banga mu ta, kpm upityanangu u va wa banga da ta. ¹³ Aje a va, ma ciga ta i reve an n tsu fobuso ta n tuwa n kondo da. Shegai ili i roku i tsu kangu mu ta uyan nala. Ma ciga ta n zuwa ama a toni Kawauwi a asuvu a Roma, tyoku da n yain a asu u atoku a de Awulawa.†

¹⁴ U kana ta n gbashika ama gba: Nheline n aza da bawu a'ari Nheline; aza da a'ari arevi n aza da bawu a revei ili. ¹⁵ Ili i'ya i zuwai n matsai cika ma ciga n yanka da kuɓari ku Kadyanshi ka Shinga a Roma i'ya gai la vi.

Ucira u uyan Kadyanshi ka Shinga

¹⁶ N pana uwono adama a Kadyanshi ka Shinga ka Kawauwi ka na ki wa, kpaci ucira u ɗa Kashilā ka yankai manyan u wauwai uza ɗa baci dem u pityanangi u ɗa la vi, ili i'ya i bidyai aza a Yahuda ubana aza ɗa bawu a'ari aza a Yahuda.†
¹⁷ Kadyanshi ka Shinga ki ka wenike ta tyoku ɗa Kashilā ka gonukoi ama, a woko ama a maci n eyi: a asu u upityanangu u ɗa tun a kagita hal ubana a makorishi. Tyoku ɗa Tagarāda u Kashilā u danai, “Uza ɗa Kashilā ka gonukoi uza u maci† n eyi wa tsarā ta uma adama a ɗa u wushuki n Kashilā.” ◇

Ama gba a nusa ta

¹⁸ Kashilā uza ɗa wari a zuba† wa wenike ta tyoku ɗa wa pana upan, a asu u ukidaga ama ugana a unyushi u cingi n ikuna i cingi i'ya a yansai. A kangu ta ukuna u mayun n tsicingi tsu le. ¹⁹ Kashilā ka yan le ta mavura, adama a ɗa a reve ta ili i'ya i gain ama a reve a ukuna u Kashilā mai, kpaci Kashilā ka wenike le ta i'ya gba. ²⁰ Ama a ka wene ucira u Kashilā u ɗa bawu wari n utyoku n a'eshi a le wa, kpam n ure u uyawunsa u ne u uwulukpi. Tun an Kashilā ka yain likimba, gba ili i'ya u yain i wenike ta tyoku ɗa wari. Adama a nala, ama a ka tsarā ure u kunyani wa. ²¹ Ko an a revei Kashilā, a 'yuwan yi ta unaka tsupige tyoku u Kashilā ka mayun, a 'yuwan yi kpam ucikpa. A unā u nala, aku uyawunsa u le u wokoi u gbani. Atakasuvu a utengeshi a le a shadangi n karimbi. ²² A da a'a ta n ugboji, shegai a wokoi atengeshi. ²³ A lyaka Kashilā ka tsupige uza ɗa wari n uma bawu utyoku kayala wa. Aku a gonoī a lyakai

◇ 1:17 Hab. 2:4; Gal. 3:11; K.Ib. 10:38.

ameli a ɗa a rotsoi ama aza ɗa bawu a'ari n uma u ɗa bawu wari n utyoku, na nnu, na nnama, n a'ali kayala.

²⁴ Adama a ɗa a yansai ili i nala yi, Kashila ka asakai ama a nala yi a karai ure u le. A yain gba ili i'ya a ka ciga a yain, kpam maluwa ma cingi ma le ma zuwa le a yangbanai tsishankala tsu uwono n ikyamba i le. ²⁵ A 'yuwain ukuna u mayun u Kashila aku a wushuki n kaɓan. A lyakai ili i'ya Kashila ka yain kayala a unā u ɗa a ka lyaka uza ɗa u yain i'ya kayala. Aya uza ɗa wa wusha icikpali hal ubana bawu utyoku. Ami.†

²⁶ An u wokoi a yain nala, aku Kashila ka asaka le a tonoi maluwa ma uwono ma le. Aka a ka vakusu n atoku a le aka, kpam nala u gain u woko wa. ²⁷ Nala dem a'ali a yain. A asakai uciga uvakusu n aka, aku a wokoi n maluwa ma pige ma uyan tsugbani n a'ali. A yain ili i uwono n atoku a le, kpam ili i'ya i gitai n ele i'ya mavura adama a ili i utengeshi i'ya a yain.

²⁸ Ama a yawunsa an wari n kalen a tsara ureve u mayun u Kashila wa. Aku Kashila ka lazai ka asaka le n atakasuvu a cingi a le, u asaka le a yain ili i'ya bawu i'ari i gain a yain. ²⁹ A shadangi n gba icun i unyushi u cingi n tsicingi. A ka cigaka kaci ka le ili dem. A kovoi ama. A shadangi n malyon. A ka ciga mawunuka gbani gbani, n a shilakanasi n atoku, a vurusai a'ene atoku. Kain dem uyawunsa u le u ili i cingi u ɗa a kaci ka ama. A yain ndyami. ³⁰ A nangasai a'ala a ama. A kovoi Kashila. A wenike ama karinga wa. A yain aradi. A cikpalasai kaci ka le. A matsai a yain tsicingi a ire i savu. A naka isheku i le karinga wa. ³¹ A'a ta

n utengeshi. A shadangusu kazuwamgbani ka le wa. A wenike ikuna i shinga ko asuvayali wa. ³² A reve ta meleŋ ma Kashila ma dana ta uza da baci wari nala u gan ta u kuwa. Shegai nala u bishinka le a lyai kelime n uyan tsicingi tsu le wa. Hal gbam a wushunki aza roku a yain dem nala.

2

Afada a Kashila

¹ Gaawan ya rongo ta a udansa, “Ama a da va dansaka vi aza a cingi a da!” Shegai eda dem ama a cingi a da tyoku da a'ari, kpam i'a n ili i'ya ya dana wa! I dana baci ama a cingi a da, kpam a ka kidaga le ta ugana, kaci ka de ka ya kidaga ugana, kpaci ili i te i'ya ya yansa. ² Tsu reve ta Kashila ka yain derere an u kidagai aza da a ka yansa ili i nala yi ugana. ³ An wa i wenei unyushi u ama a na yi hal i kidaga le ugana, kpam eda dem nala ya yansa, nida ya wundya ya la a ukida u ugana u Kashila? ⁴ I goro Kashila an wari uza u shinga, kpam an bawu u yanka da mavura kute-kute, ko adama ahankuri a ne? Mayun da ili i'ya i zuwai Kashila kari uza u shinga ara de i'ya an wa ciga da i kpatalaŋ utuwa ara ne.

⁵ Shegai eda i ryagbaja ta kpam i 'yuwain ukpatala a asu u Kashila. Wa zuwa da ta i pana ikyamba cika kain ka wa wenike upan u ne kpam u yain afada dere. ⁶ Kashila ka tsupa ta ya dem a ili i'ya u yain. ⁷ Wa naka ta uma u da bawu wari n utyoku a asu u aza da a lyai kapala n uyan ili i shinga, aza da kpam a zama yi u naka le tsupige, n icikpali, n uma u da bawu wari n utyoku. ⁸ Shegai wa tsungu ta upan u ne a asu u aza da a rongoi

tsarā a naka kaci ka le upana kayanyan koshi, kpm a 'yuwain unaka ukuna u mayun karinga, kpm a ka yansa ikuna i cingi maco. ⁹ Kashila ka zuwa ta ya dem uza da wa yansa unyushi u cingi maco u pana ikyamba kpm u pana mballa. Nala wa gita ta ve a asu u aza a Yahuda, aku a asu u Awulawa. ¹⁰ Shegai wa naka ta tsupige, n icikpali, na ndishi n shinga a asu u uza da baci dem wa yansa ili i shinga. A asu u aza a Yahuda u da nala wa gita, aku a asu u Awulawa. ¹¹ Nala Kashila ka yanka ama gba afada una u te.

¹² A ka foro ta Awulawa a yan baci unyushi u cingi, ko an u wokoi a reve Mele ma Kashila ka nakai Musa† wa. A ka foro ta aza a Yahuda a yan baci unyushi u cingi, kpaci a'a ta n Mele mi.

¹³ Kashila ka zuwa ama a woko ama a maci a kapala ka ne an a tonoi Mele wa. Shegai a ka woko ta nala a yan baci ili i'ya Mele ma danai a yain.

¹⁴ Ko an u wokoi Awulawa, aza da bawu a'ari n Mele, a dangasaka ta kaci ka le a toni ili i'ya Mele ma danai, a wenike ta a atakasuvu a le a reve ta ili i'ya i'ari dere n ili i'ya i'ari i cingi. ¹⁵ A wenike ta mele mi ma ta a asuvu a le, adama a da uyawunsa u le u tsu tonusuko le ta ili i'ya a ka yansa i'a mai wa, ko kpm u tsu tonusuko le ta a ka yansa ta ili mai. ¹⁶ Gba ili i na yi ya gita ta a kain ka Kashila ka yanka uyawunsa u ama u da wari usokongi afada a asu u Yesu Kawauwi. Kadyanshi ka Shinga ka ma yansa kuɓari ku ka danai nala.

Aza a Yahuda n Mele

¹⁷ Uza u Yahuda da baci vari, n Mele ma vu pityanangi. Va yan ta aradi an vari a asuvu a ama a Kashila. ¹⁸ Vu reve ta ili i'ya wa ciga vu vu

yain, vu reve t̄a k̄pam ili i'ya i'ari derere, kpaci vu rotsongusu t̄a Mele mi. ¹⁹ Vu bidiga t̄a kaci ka vunu vu woko uza da wa rono arumba, vu bidigai k̄pam kaci ka vunu vu woko katyashi ka aza da a'ari a asuvu a karimbi. ²⁰ Vu wenei yavu va wenike t̄a atengeshi ili i'ya i'ari dere, k̄pam i wenishike aza da bawu a revei ili. Va t̄a n Mele mi, adama a nala vu wenei yavu vu reve ili dem, k̄pam v̄ari n ukuna u mayun gba. ²¹ Vu wenishike t̄a ama, ndya i zuwai bawu vu wenishikei kaci ka vunu? Vu tonusuko t̄a ama kotsu a yain uboki wa, shegai avu vu gonoi va boko. ²² Vu da u gan a yain tsishankala wa, shegai avu vu gonoi va yan tsa. Vu da u gan a lyaka ameli kayala wa, shegai va tsarasa t̄a ili i'ya i tsu uwa vu a ure u da bawu u gain a kuwa ku ameli a le. ²³ Vu yan t̄a aradi an v̄ari n Mele, shegai vu zuwa t̄a ama a goroi Kashila, kpaci vu 'yuwain ma unaka karinga. ²⁴ Dere da tyoku da Tagarada u Kashila u danai, "Awulawa a tsu wishisa t̄a Kashila adama a de." ◇

²⁵ Uza u Yahuda da baci v̄ari, k̄pam va yan ili i'ya Mele ma danai vu yain, a kida vu baci kacombi,† u woko gbani wa. Shegai vu naka baci Mele mi karinga wa, dere da yavu a'ari a kida vu kacombi wa. ²⁶ A tsu kida Awulawa acombini wa, shegai a yan baci ili i'ya Mele ma danai, Kashila ka wene le t̄a yavu a kida le t̄a acombini. ²⁷ Kashila ka tuwa t̄a ka yanka aza a Yahuda afada, kpaci Awulawa n kaci ka le a naka t̄a Mele mi karinga. Va t̄a n Mele mi k̄pam a kida vu t̄a kacombini, shegai vu 'yuwain unaka Mele mi karinga. Awulawa a naka t̄a Mele mi karinga, ko an u wokoi a kida le acombini wa.

◇ 2:24 Isha. 52:5; Izk. 36:22.

²⁸ Adama a ɗa ama a revei an avu uza u Yahuda u ɗa, kpam a kiɗa vu kacombi, nala u gonuko vu uza u Yahuda u mayun wa. ²⁹ Mayun tani, uza u Yahuda u mayun aya uza ɗa katakasuvu ka ne kari dere n Kashila. Kpam ukida u kacombi u mayun u ɗa an a kiɗa vu ikyamba wa, shegai usavada u katakasuvu u ɗa, manyan ma Kulu ku Kashila ma la vi. Usavada u katakasuvu u nala vi, manyan ma Mele ma a korongi ma wa. Ucuu u vuma u nala vi wa wusha ta icikpali a asu u Kashila, shegai a asu u ama wa.

3

¹ Aza a Yahuda a'a n ili i roku i'ya ama ɗa a buwai bawu a'ari n i'ya? Nɗya i lobonoi a kiɗa le baci acombini? ² I lobono ta a ire ushani! Ure u kagita u ɗa, Kashila ka wushunku ta aza a Yahuda n akani a ne.

³ Mayun ɗa aza roku a le a wushuki n akani yi wa. Nala wa bishinka Kashila uyan ili i'ya u zuwamgbanai ɗa? ⁴ Ko kenu! Ko ya dem u woko baci uza u kaɓan, Kashila ka ta pini uza u mayun. Tagarada u Kashila u dansa ta ukuna u ne, "Ili i'ya baci dem vu dansai, ya dem wa wene ta mayun ɗa.

A'ayin a ɗa a baci dem a banka vu a asu u afada, vu tsu lya ta kaci." ◇

⁵ Aza roku a dana ta, "Tsu yan baci unyushi, nala u wenike ta a kateshe Kashila uza u maci ɗa. Adama a nala tsu dana de la vi Kashila ka nusa ta u foro tsu baci." (N pana ta ama a danai nala.) ⁶ Shegai nala wari wa! Mayun ɗa baci Kashila ka tsu yansa ili i shinga wa, wa fuda wa

◇ 3:4 Ishp. 51:4.

yanka likimba afada wa. ⁷ Uza roku u dana ta, “N yan baci kaban, kpam kaban ka wa ka wenikei ili i'ya Kashila ka danai mayun da kpam ka naka yi tsupige, nida Kashila ka dana mpa uza u unyushi u cingi u da aku u yan mu mavura?” ⁸ Nala baci wari, ya fuda ta kpam ya dana, “Asaka tsu lyai kapala n uyansa unyushi u cingi tsara u woko utsara u tsupige u Kashila.” Ama roku a tonuko tsu ta kagbani a da ucun u uwenishike u nala vi u da tsa yansa. Shegai nala wari wa! Kashila ka yan le ta mavura a ili i'ya a yansai.

Uza u maci wa la wa

⁹ Dana da tsa ciga tsu dana atsu aza da tsari aza a Yahuda tsu la aza da a buwai da? Nala wa! Tsu wenike da de an unyushi u cingi wa tono n ama gba; wata, aza a Yahuda n Awulawa. ¹⁰ Tagarada u Kashila u tonuko tsu ta,
“Uza u maci wa la wa,
ko uza u te.

¹¹ Uza u kakiri wa la wa.

Uza wa la wa zama Kashila wa.

¹² Gba le a kpatalaka de Kashila kucina.

Ya dem u woko de uza u gbani.

Uza wa la u yain ili i maci wa.

Ko uza u te.” ◇

¹³ “Kadyanshi ka le kasaun ka ukukpi.

Kadyanshi ka le ushadangi u da kari n kaban.”

“Ili i'ya a dansai i'a ta tyoku u tsukonu tsu kali.” ◇

¹⁴ “A tsu rongo ta uyansa una u cingi u da wari akoni a de.” ◇

¹⁵ “Ufobusi u da a'ari maco tsara a wuna ama.

◇ **3:12** Ishp. 14:1-3; Ishp. 53:1-3. ◇ **3:13** Ishp. 5:9; Ishp. 140:3.

◇ **3:14** Ishp. 10:7.

16 A asu u da dem a banai a tsu tuko ta uwacinsa n upana u ikyamba.

17 A tsu yan ili i'ya ya zuwa ama a rongo na ndishi n shinga n atoku wa.” ◇

18 “A tsu pana gbam uwonvo u Kashila wa.” ◇

19 Tsu reve ta gai ili i'ya gba Mele ma danai, ma dana ta i'ya a kaci ka aza da Kashila ka nakai ma. Nala wari tsara ama gba a namba ili i udana, kpam kotsu gba likimba u reve an wari a kere ka afada a Kashila. 20 Uza wa fuda wa woko uza u maci n Kashila a asu u utono u Mele wa, kpaci manyan ma Mele ma la wa. Ili i'ya Mele ma tsu yan i'ya ma zuwa tsu tsu reve an tsu yain unyushi u cingi.

Uwoko uza u maci a asu u upityanangu

21 Shegai gogo-na Kashila ka wenike ta ure u roku kau u ugonuko ama a woko ama a maci. Mele mi n ikorongi i nsumate a yan ta kadyanshi ka ure u na vi, shegai a asu u unaka Mele ma Musa karinga da wa. 22 Kashila ka gonuko ta ama a woko ama a maci a wushuku baci n Yesu Kawauwi u takpa le unyushi u cingi u le. Kpam gba ama a ka tsara ta uwauwa a asu u ure u te u na vi, ko an ya baci a'ari ko tani ndya baci a yain. 23 Ya dem yan ta unyushi u cingi, kpam tsu gusa ta a tsupige tsu Kashila. 24 Shegai Kashila ka gonuko le ta a wokoi dere a asu u ukuna u shinga u ne u da u nekei gbani. U yan ta nala vi a asu u Yesu Kawauwi, uza da u wutukpa tsu u takpai unyushi u cingi u tsunu. 25 Kpaci Kashila ka neke ta Yesu Kawauwi tsara u takpa mavura ma unyushi u cingi u ama tsara Kashila ka pana kpam upan u le wa. Kashila

ka gonuko t̄a ama a woko dere a wushuku baci Kawauwi ka wotsongi mpasa n ne, an u nekei uma u ne uḍar̄akpaḥ adama a le. Kashil̄a uza u ahankuri ḍa k̄pam u tsu yansa t̄a ukuna dere. Nala w̄ari caupa, an bawu u tsu yan ama mavura adama a unyushi u cingi u le. ²⁶ K̄pam Kashil̄a ka neke t̄a Yesu tsar̄a u wenike an u yain ili i'ya i'ari dere. Gogo-na u gonuko ḍe aza a unyushi u cingi a woko dere a kapala ka ne adama a ḍa a wushuki n Yesu.

²⁷ Nala baci, nte kalen ka ar̄aḍi a tsunu? Nte tani k̄ari! An Kashil̄a ka wusha tsu, adama a ili i shinga i'ya tsu yain ḍa wa. Adama a upityanangu u tsunu u ḍa. ²⁸ Kashil̄a ka gonuko tsu t̄a tsu wokoi dere a kapala ka ne adama a ḍa tsu wushuki, shegai adama a ḍa tsu tonoi Mele mi u ḍa wa. ²⁹ Kashil̄a ka adama a aza a Yahuda koshi ḍa? A'a! Kashil̄a ka t̄a dem adama a Awulawa. Mayun, ka Awulawa ka dem. ³⁰ Kashil̄a ka te ka koshi, k̄pam ure u te u ḍa koshi u ḍa u tsu wusha ama. U tsu gonuko t̄a ama a woko dere a kapala ka ne a wushuku baci n eyi. U woko she aza a Yahuda ko Awulawa wa. ³¹ Gogo-na an tsu tsar̄ai upityanangu, tsu vutaḷa Mele mi ḍa? Ko kenu! Upityanangu u ḍa u zuwa tsu tsu woko ili i'ya Mele mi ma ciga tsu tsu woko mayun.

4

Upityanangu u Ibirahi

¹ Nɗya tsa dana makoshi ma cau ma tsunu Ibirahiḥ ma rotsongusi a ukuna u upityanangu?
² Kashil̄a ka gonuko yi baci u wokoi dere adama a ili i'ya u yain, wa tsar̄a t̄a ili i'ya wa yan ar̄aḍi n

i'ya, shegai ure u Kashilā wā adama a uyan ili wa. ³ Tagarāda u Kashilā u dana tā, “Ibrahi wushuku tā n Kashilā, adama a nala Kashilā ka gonuko yi tā u woko vuma u maci.” ◇

⁴ Vuma u yan baci manyan, u kaṅa tā a tsupa yi adama a ili i'ya u yain. Katsupi ka malen ma manyan ka nala ki kune ku gbani wa. ⁵ Shegai va zuwa Kashilā ka gonuko vu vu woko dere adama a ili i'ya vu yain wa. Kashilā ka wusha tā aza a unyushi u cingi adama a ḏa a pityanangi n eyi. ⁶ Dawuda dana tā dem nala an u yain kadyanshi ka ipeli i vuma ḏa Kashilā ka wushai tyoku u vuma u maci, ko an u woko uwoko u maci u nala vi adama a ili i'ya vuma u nala vi u yain ḏa wa:

⁷ “Ama a ḏa a yain ili i cingi i'ya Kashilā ka cim-busaṅi,
a yan tā ipeli i mayun.

Kashilā ka takpa le ḏe unyushi u cingi u le.

⁸ Ama a nala yi a pele tā,
aza ḏa Magono ma Zuba bawu ma ciḓa unyushi u cingi u le.” ◇

⁹ Ipeli i'ya Dawuda yain kadyanshi ki ya aza ḏa a kidai acombi a ḏa koshi? Nala wa, ko kenu! Ya aza ḏa bawu a kidai acombi a ḏa dem. Kpaci tsu dana ḏe ili i'ya Tagarāda u Kashilā u danai, “Ibrahi wushuku tā n Kashilā, adama a nala Kashilā ka gonuko yi tā u woko vuma u maci.” ¹⁰ Nida na vi gitai? Kashilā ka wusha Ibrahi kahu a kida yi kacombi ḏa ko cina a kida yi ḏe? Kahu a kida yi kacombi ḏa Kashilā ka wusha yi. ¹¹ Ukida u kacombi iryoci i'ya an Ibrahi wari n upityanangu kpm Kashilā ka wushuku ḏe n eyi, aku u gonuko yi u

◇ 4:3 Kag. 15:6. ◇ 4:8 Ishp. 32:1-2.

woko vuma u maci, tun kahu a kiḁa yi kacombi. Adama a nala Ibrahi aya asheku a aza ḁa a'ari n upityanangu bawu a kiḁai acombi. A woko ta derere n Kashila adama a ḁa a'ari n upityanangu. ¹² Ibrahi kpam aya dem asheku a aza ḁa a kiḁai acombi, a'a baci gai n ucun u pityanangu u ḁa Ibrahi wari n u ḁa tun kahu a kiḁa yi kacombi.

Kazuwamgbani a asu u upityanangu

¹³ Kashila ka yankai Ibrahi na mmuku n tsikaya n ne kazuwamgbani u da wa naka le ta likimba. U yan nala adama a ḁa Ibrahi nakai Mele karinga wa, shegai upityanangu u ne n eyi u ḁa u zuwai u wusha yi. ¹⁴ Ama a ka wusha baci ili i'ya Kashila ka zuwamgbani a asu u utono Mele, upityanangu u woko de la vi u gbani. Kpam kazuwamgbani ka Kashila ka yankai Ibrahi ka woko dem la vi de ka gbani. ¹⁵ Kashila ka tsu pana ta upan u ama a kpaḁa baci utono Mele. A da baci mele mari la wa, vuma wari wa kodo ma wa.

¹⁶ Adama a nala ama a wusha ta kazuwamgbani ka Kashila an a wushuki. U neke ta ili i'ya u zuwamgbani vi gbani, kpam mayun a wusha ta u ḁa. A tono baci Mele ma aza a Yahuda, ko kpam a tono baci ma wa, a ka wusha ta u ḁa a'a baci n upityanangu tyoku u Ibrahi. Kpaci Ibrahi aya asheku a aza ḁa a wushuki gba. ¹⁷ Tyoku ḁa Tagarada u Kashila u danai an Kashila ka tonukoi Ibrahi, "N gonuko vu ta asheku a uyamba ushani." ♦ Kazuwamgbani ka na ki a yanka ta ka Ibrahi adama a ḁa u wushuki n Kashila, uza ḁa u

♦ 4:17 Kag. 17:5.

tsu 'yangasa akushe a gono n uma, kpam u zuwai ili i savu i wutaḡa a asu u da bawu ili i'ari.

¹⁸ An Kashila ka yankai Ibrahi kazuwamgbani wa woko asheku a uyamba ushani, Ibrahi wushuku ta n eyi. Kashila ka dana ta kpam, “Mmuku n tsikaya n vunu ma yan ta ushani, tyoku u atala,” ¹⁹ ko an u wokoi ucun u kazuwamgbani ka nala yavu ka woko mayun wa! ¹⁹ Aku Ibrahi lyai kapala n uwushuku, ko an u wokoi u yan de evu n ayen amangatawun (100) kpam u kutsa de da wa woko asheku. Uka u ne Saratu dem u yan de mamici kpam u matsa wa. ²⁰ Ibrahi yan malaḡa ma Kashila ka kpaḡa uyan ili i'ya u zuwamgbanaḡi wa, kpam u asaḡa uwushukusu wa. Upityanangu u ne u shadangu yi n ucira, aku u naḡai Kashila tsupige. ²¹ U wushuku ta mayun an Kashila ka fuda ka shadangu ili i'ya u yain kazuwamgbani. ²² Adama a upityanangu u Ibrahi, “Kashila ka gonuko yi ta u woko vuma u maci.” ²³ An Tagarada u Kashila u danai, “Kashila ka gonuko yi ta u woko vuma u maci,” Ibrahi da koshi a koronki u da wa. ²⁴ A koronku tsu ta dem nala, tsara a tonuko tsu Kashila ka gonuko tsu ta dem ama a maci tsu wushuku baci n eyi, uza da u 'yangasai Yesu Asheku a tsunu a ukpa. ²⁵ Kashila ka neke ta Yesu u kuwa adama a unyushi u cingi u tsunu, kpam u 'yangasa yi ta n uma, tsara Kashila ka gonuko tsu tsu woko dere.

5

Upityanangu u tuko ta mazanga

◊ **4:18** Kag. 15:5.

¹ Kashilā ka gonuko tsu tā tsu wokoi dere ubana a asu u ne adama a upityanangu u tsunu. Gogo-na tsā tā nā ndishi n shinga n Kashilā adama a ili i'ya Yesu Kawauwi Asheku a tsunu a yanka tsu. ² U yanka tsu tā ure tsarā tsu uwa a tsishinga tsu Kashilā adama a da tsu wushuki n Kawauwi. Kpam tsu yan tā mazangā adama a da tsari n kapashi a tsupige tsu Kashilā. ³ Nala gbam koshi wa, tsā tā dem n mazangā an tsari a kadambula, adama a da tsu reve tā kadambula ka nala ki ka zuwa tsu tā akawunki. ⁴ An tsu rotsongusi tyoku da tsa kawunku, aku Kashilā ka wushunku tsu. Adama a nala a da gogo-na tsari n uzuwa u uma. ⁵ Tsa baci n uzuwa u uma ucun u na, a ka varangu tsu a iyamba wa. Gbā ili i na yi i gitā tā adama a da Kashilā ka nakā tsu Kulu Keri,† uza da u shadangi atakasuvu a tsunu n uciga u ne.

⁶ Kawauwi ka kuwā tā adama a tsunu a'ayin a da bawu tsa fuda tsa banga kaci ka tsunu, ko an u wokoi aza a unyushi u cingi a da tsari. ⁷ U wuyana tā cika uza roku u kuwā tsarā u wauwa uma u uza roku u da wa tono Mele. Shegai gaawan wa tuwā tā u kuwā tsarā u wauwa uma u uza da u tsu yansa ka atoku ikuna i shinga maco. ⁸ Shegai Kashilā ka wenike tsu uciga u pige an u sukunku tsu Kawauwi u kuwā adama a tsunu cina tsu buwai ve aza a unyushi u cingi.

⁹ Gogo-na Kashilā ka gonuko tsu de tsu wokoi dere a asu u ne adama a mpasa n Kawauwi, adama a nala tsu reve tā maken mā la wa, wa wauwa tsu tā a asuvu a upan u Kashilā. ¹⁰ Tun cina tsu buwai ve atokulalu a Kashilā da eyi kaci ka ne u gonuko tsu aje a ne, cinda Maku ma ne ma

kuwaj adama a tsunu. Gogo-na cinda tsu wokoi aje a Kashila, tsu reve ta an mayun da wa wauwa tsu a asu u uma u Maku ma ne. ¹¹ Nala gbam koshi wa, tsā ta n mazanga adama a ili i'ya Kashila ka yanka tsu a asu u Yesu Kawauwi, uza da u gonuko tsu aje a Kashila.

Adamu n Kawauwi

¹² Unyushi u cingi u uwa ta a likimba adama a ili i'ya vuma u te u yain, kpam unyushi u tuwa ta kabolo n ukpa. Ili i'ya i zuwai u kana ya dem she u kuwa i'ya gai la vi, kpaci ya dem yan ta unyushi u cingi. ¹³ Unyushi u cingi wa ta pini a likimba tun kahu Kashila ka naka Mele. A'ayin a nala yi Kashila ka tsu ci'busa unyushi wa, kpaci Mele mari pini wa. ¹⁴ Shegai a'ayin a Adamu† ubana a a'ayin a Musa ama a kuwusa ta, ko an u wokoi a tsu 'yuwan ili i'ya Kashila ka tsu tonuko le a yain wa, tyoku u Adamu.

A ure u roku, Adamu wa ta yavu Kawauwi uza da u tuwai a kucina. ¹⁵ Shegai ama a re a le yi una u te u da a'ari wa, kpaci kune ku Kashila ka yanka tsu gbani ka tyoku u unyushi u cingi u Adamu wa. Mayun da an ama ushani a kuwai adama a unyushi u vuma u te u nala vi. Shegai ukuna u shinga u Kashila u la ta tsupige, kpam nala ama ushani a tsara ta kune ku Kashila ki; wata, uma u da la vi a asu u ukuna u shinga u vuma u te u nala vi, Yesu Kawauwi. ¹⁶ Ili i'ya uza wa tsara a asu u kune ku Kashila ki i'a ta kau n ili i'ya uza wa tsara a asu u unyushi u cingi u vuma u te u nala vi. An Adamu yain unyushi u cingi u nala vi, Kashila ka yan ta afada, u yain kpam mavura.

Shegai u gonuko tsu t̄a tsu wokoi dere a asu u kune ku shinga ku ne, ko an u wokoi tsu yain unyushi ushani. ¹⁷ Unyushi u cingi u vuma u te u na vi; wata, Adamu, u zuwa t̄a ukp̄a wa lya tsugono tsu tsunu. Shegai ili i'ya Yesu Kawauwi u yain i la t̄a ili i nala yi. Kashil̄a ka yanka tsu t̄a ili i shinga ushani, kpaci u wushuku t̄a n̄ ātsu adama a Yesu. Adama a nala tsa tsar̄a t̄a uma kpam tsu lyai tsugono tsu ukp̄a.

¹⁸ Unyushi u te u Adamu vi u tuko t̄a ama gb̄a mavura ma ukp̄a. Nala kpam, ili i te i maci i'ya Kawauwi ka yain vi i gonuko t̄a ama gb̄a a woko dere a asu u Kashil̄a. Kpam u tuko t̄a ama gb̄a uma u mayun. ¹⁹ Unyushi u vuma u te u nala vi ubana a asu u Kashil̄a, u zuwa t̄a ama ushani a wokoi aza a unyushi u cingi. Shegai Yesu pan̄aka t̄a Kashil̄a kpam u zuwai Kashil̄a ka wushi ama ushani.

²⁰ Kashil̄a ka nak̄a t̄a Mele tsar̄a ama a wene tyoku d̄a caupa a'ar̄i aza a unyushi u cingi. Shegai an ama yi a'ar̄i a udokusu unyushi vi, aku Kashil̄a ka doki ka yans̄aka le ikuna i shinga. ²¹ Unyushi u cingi u lya t̄a tsugono tsu ama gb̄a hal u tuko le ukp̄a. Nala dem gogo-na, ukuna u shinga u Kashil̄a wa lya tsugono, kpam u wushuku t̄a n̄ ātsu adama a Yesu Kawauwi Asheku a tsunu. Kpam nala u tuko tsu t̄a uma bawu utyoku.

6

Unyushi u cingi wa n̄ ucira wa

¹ Ndya tsa dana? Tsu lyai kapala n̄ uyansa unyushi u cingi d̄a, tsar̄a Kashil̄a ka lyai kapala n̄ u yans̄aka tsu ikuna i shinga i ne? ² A'a, ko kenu! A ukuna u unyushi u cingi u d̄a baci, ātsu akushe

a ɗa, niɗa tsa lya kapala n uyansa unyushi u cingi?
³ I ɗasaɗa an gba tsunu tsu wokoi ili i te n Kawauwi
 an a ulyuɓugu† tsu? An a lyuɓugu tsu, tsu kuwa ta
 tyoku ɗa u kuwai. ⁴ An a lyuɓugu tsu, u woko ta
 yavu n Kawauwi ka a cidangu tsu, kpaci tsu kuwa
 ta n eyi. Tata yanka ta tsupige n ucira u ne manyan
 u 'yangasai Kawauwi a ukpa. Nala dem wa zuwa
 tsu tsu rongo uma u savu.

⁵ Cinda tsu ɓolomgbonoi n Kawauwi a asu u
 ukpa u ne, Kashila ka zuwa tsu ta tsu doku tsu
 'yanga n uma tyoku ɗa a 'yangasai Kawauwi. ⁶ Tsu
 reve ta a wuna tsu ta tyoku ɗa tsari caupa a
 mawandamgbanit kaɓolo n Yesu, tsara unyushi u
 cingi u namba ucira a uma u tsunu. Kashila ka yan
 ta nala, tsara ikyamba i unyushi i cingi i tsunu i
 lyai kapala n uwoko agbashi a unyushi u cingi wa.
⁷ Nala wari kpaci a'ayin a ɗa baci dem ama a kuwai
 a woko de yaa, unyushi u cingi wa kpam n ucira a
 kaci ka le wa.

⁸ Tsu kuwa baci n Kawauwi, tsu reve ta tsa yan
 ta uma n eyi. ⁹ A 'yanga ta Kawauwi a ukpa,
 adama a nala tsu reve ta wa doku wa kuwa wa.
 Ukpa wa kpam n ucira a kaci ka ne gogo-na wa.
¹⁰ An Kawauwi ka kuwai, kuten ka u kuwai tsara
 u lyai kaci ka unyushi u cingi, kpam u kana u doku
 u kuwa wa. Gogo-na wa ta n uma u savu, kpam
 uma u savu u ne vi wa ta a asu u Kashila. ¹¹ Nala
 dem, u gan ta vu wene kaci ka vunu yavu kakushe
 ka wari a asu u unyushi u cingi, kpam wari n uma
 n Kashila a asu u Yesu Kawauwi.

¹² Adama a nala kotsu vu asaka unyushi u cingi
 u toni n uma u vunu pini na a likimba wa. Vu toni
 kpam ili i cingi i'ya va ciga vu yain wa. ¹³ Kotsu i

asaka kapashi ka ikyamba ka de ka te ka woko ili i uyanka tsicingi tsara i yain unyushi u cingi wa. Shegai da ya yan nala, nakai kaci ka de kabala a asu u Kashila, kpaci icun i ama da a kuwai da i'ari, shegai gogo-na Kashila ka gonuko da aza a uma. Nakai ikyamba i de kabala a asu u Kashila tsara i yain ili i'ya i'ari dere kpam ya tuko tsupige a asu u Kashila. ¹⁴Unyushi u cingi u buwa kpam uwoko uzapige u vunu wa. Tsishinga tsu Kashila tsa tsa lya tsugono a kaci ka vunu, shegai Mele wa.

Agbashi a da panakai Kashila

¹⁵ An u wokoi tsishinga tsu Kashila tsa tsa lya tsugono a kaci ka tsunu, shegai Mele wa, nala naka tsu ucira u uyansa unyushi ucingi da? Nala wari wa, ko kenu. ¹⁶I reve ta mayun da, ili i'ya baci dem i dangasai ya panaka i woko de uzapige u de. Ya fuda ta ya dangasa unyushi u cingi u da wa tono n uza ubana a ukpa, ko kpam i dangasa upanaka Kashila aku i woko aza a maci. ¹⁷Tun caupa, eda agbashi a unyushi u cingi a da. Shegai n cikpa ta Kashila an i shamgbai ya panaka uwenishike u da i wushai ara va. ¹⁸Kashila ka surukpa da de a ucira u unyushi u cingi, kpam i woko de agbashi a Kashila tsara i yain ili i'ya i'ari i maci.

¹⁹Dansa da n dansai n iryoci i na yi tsara i kana ili i'ya ma tono n maloko. Tun caupa, i'ari i asaka ta kaci ka de i woko agbashi a unyushi u cingi n tsicingi. Gogo-na u kana ta i dangasa i woko agbashi a ukuna u maci tsara i woko uwulukpi.

²⁰Tun caupa, an i'ari agbashi a unyushi u cingi, i dambula n uyan ili i'ya i'ari i maci wa. ²¹Katsupi ka eni ka i tsarai a'ayin a da i'ari ya yansa ili i cingi

i'ya ya pana i'ya uwono gogo-na vi? Ili i na yi ukpa u da koshi i tsu tuko. ²² Shegai gogo-na Kashila ka surukpa da de a ucira u unyushi u cingi, kpam i woko de agbashi a Kashila. Gogo-na she i yain ili i'ya ya tuko ndishi ma uwulukpi kpam i tuko uma u da bawu wari n utyoku. ²³ Katsupi ka unyushi u cingi ukpa u da, shegai Kashila ka naka tsu ta uma u da bawu wari n utyoku gbani a asu Yesu Kawauwi Asheku a tsunu.

7

Iryoci i iyolo

¹ Ama a va, gba de i reve ta mele. Adama a nala i reve ta mayun da mele mi ma tsu lya ta tsugono tsu ama a'ayin a da baci a'ari n uma koshi. ² Tyoku u na, uka u yan baci iyolo, mele ma tsu sira yi ta a asu u vali u ne a'ayin a da wari n uma. Shegai vali vi u kuwa baci, mele ma iyolo ma sira yi kpam wa. ³ U bana baci vali roku iyolo bawu kotso vali u ne vi u kuwai, mele ma dana ta u yan ta tsishankala. Shegai vali u ne u kuwa baci, wa ta usurukpi a mele ma iyolo, kpam u yan tsishankala wa, ko u bana baci vali roku iyolo.

⁴ Ama a va, nala wari n ada. Mele ma buwa kpam ulya tsugono a kaci ka de wa, kpaci i kuwa ta a ucira u ne an i kuwai n Kawauwi a mawandamgbani. Kpam gogo-na a bolomgbono da de n uza da a 'yangasai a ukpa tsara tsu gbashika Kashila. ⁵ Tun caupa, kapashi ka uma u tsunu ka kari n unyushi vi ka ka lya tsugono a kaci ka tsunu. Mele mi ma ma zuwa tsu tsu yain n maluwa ma uyan ili i unyushi i'ya ya lya tsugono a ikyamba i tsunu. Kpam adama a nala, gba ili i'ya dem tsu yain ukpa

u ḍa i tsu zuwa tsu. ⁶ Shegai Mele mi ma buwa kpam ulya tsugono a kaci ka tsunu wa. Tṣa ṭa tyoku u akushe, kpam Mele mi ma tsarā ucira a kaci ka tsunu wa. Gogo-na tsa gbashika ṭa Kashilā a ure u savu a asu u upanāka Kulu Keri, shegai a ure u cau u ḍa tsu panākai Mele ma a korongi wa.

Mele n unyushi u cingi

⁷ Ya wundya yavu n dana Mele unyushi u cingi u ḍa? Nala wa ko kenu. Mele ma ma zuwa mu n reve ili i'ya a tsu isa unyushi. Tyoku u na, m̄ari ma reve kalen ka uciga ili i'ya i'ari i uza roku wa, shegai Mele mi ma tonuko mu kotsu n yain i'ya wa.

⁸ An unyushi u tsarāi ucira a asu u Mele mi, ḍa u zuwa mu n yain n maluwa ma uciga ili i'ya i'ari i uza roku. A ḍa baci Mele m̄ari la wa, unyushi wari wa tsarā ucira u nala vi wa. ⁹ M̄ari n dambula n ili i roku wa kahu n reve ili i'ya Mele ma danai n yain. Shegai an n revei i'ya, aku n revei n nusa ṭa kpam mpa uza u unyushi u cingi ḍa uza ḍa wa tuwā u kuwā. ¹⁰ Mele ma na mi m̄ari ma gan ṭa ma zuwa mu n yain n uma, a unā u ḍa ma zuwa mu n kuwā.

¹¹ Unyushi u cingi u tsarā ṭa ure u ḍa wa lapanasā mu, aku u yain manyan n Mele mi tsarā u wuna mu. ¹² Adama a nala, Mele mi n kaci ka ne n idani i ne i'ya Kashilā ka nakai, a dana ṭa ili i'ya i'ari derere, kpam a ḅangā ṭa ama. ¹³ Dana ḍa ma dana an ili i'ya i'ari i shinga ya zuwa mu ukpa? Nala wa, ko kenu! Unyushi u cingi u ḍa u bidyai ili i'ya i'ari i shinga u yain manyan n i'ya u tukoi ukpa u va. Nala u gita ṭa tsarā n wene tyoku ḍa unyushi u cingi wari mayun. Ili i'ya i zuwai mele n udani

a'ari la i'ya, tsara u wenike an unyushi u cingi wari n tsicingi.

Kumodu ka ukpada u uyan unyushi

¹⁴ Tsu reve ta Mele ma wutai a asu u Kashila kpm ma lobono ta. Shegai mpa vuma da koshi, adama a nala, unyushi u cingi u lya ta tsugono a kaci ka va yavu mpa kagbashi ka ne ka. ¹⁵ N reve ili i'ya i tsu zuwa n yansa ili i'ya ma yansa wa. N tsu ciga ta n yansa ili i'ya i'ari derere, shegai n tsu yansa i'ya wa. Aku n gono n yansa ili i'ya n kovoi. ¹⁶ N reve ta ili i'ya ma yansa i gan wa, kpm nala u wenike ta n wushuku ta an Mele mari derere. ¹⁷ Adama a nala, mpa ma yansa ili i cingi i nala yi wa. Unyushi u cingi u da wari a asuvu a va u da wa yansa i'ya. ¹⁸ Kapashi ka va ka kari ka cau ka unyushi vi ka asaka mu n yain ili i shinga wa. Ko ma ciga baci n yain ili i'ya i'ari dere, n tsu fuda wa. ¹⁹ Ma ciga baci n yain ili i shinga, n tsu yan wa. Kpm n matsa baci tsara n kpada uyan unyushi u cingi, aku n gono n yain u da. ²⁰ Shegai ma yansa baci ili i'ya bawu ma ciga n yain, mpa ma yan i'ya mayun wa. Unyushi u cingi u da wari a asuvu a va u da wa yansa i'ya.

²¹ Ili i'ya n wenei a uma u va i'ya na: a'ayin a da baci ma ciga n yain ili i shinga aku n cina kaci ka va ili i cingi i'ya ma yan. ²² Katakasuvu ka va ka zangana ta adama a Mele ma ma wutai a asu u Kashila. ²³ Shegai ko nte wa a asuvu a va n cina ta ili i roku i'ya ya shilakana n ili i'ya katakasuvu ka va ka ciga uyan. Pini nala, u gonuko mu kagbashi ka unyushi u cingi u da wa lya tsugono a ili i'ya ma yansa gba. ²⁴ Adama a nala, asuvu a va a vaku

wa! Ya wa wusa mu a ikyamba i na i'ya ya zuwa mu ukpa? ²⁵ N cikpa ta Kashila adama a da Yesu Kawauwi, aya uza da wa wauwa mu.

Ma ta tyoku u na: a katakasuvu ka va, n tsu ciga ta n toni Mele ma Kashila, shegai kapashi ka va ka ka tsu ciga ka yain unyushi u cingi, ka gonuko mu kagbashi ka unyushi.

8

Asaka Kulu Keri ku lyai tsugono

¹ Adama a nala, ama da a'ari aza a Yesu Kawauwi, Kashila ka yanka le afada ko kpam u kidaga le ugana wa. ² Kulu Keri, uza da u tsu nakasa uma u da u wutai a asu Yesu Kawauwi, u wutukpa mu de asuvu a ucira u unyushi u cingi u da wa tonon ukpa. ³ Mele ma Musa ma n ucira u da ma wauwa tsu wa, kpaci gba tsunu aza a unyushi u cingi a da. Shegai Kashila ka yain ili i'ya bawu Mele ma fuda ma yan. U suki Maku ma ne a likimba n ikyamba tyoku i tsunu, shegai i tsunu i'a ta n unyushi u cingi. Kashila ka wacinsai tsugono tsu unyushi u cingi tsa tsa lya tsugono a kaci ka tsunu a asu u unaka Maku ma ne tyoku u udarakpa u unyushi u cingi u tsunu. ⁴ Yan da u yain nala, tsara tsu yain gba ili i'ya Mele ma danai a'ayin a da baci tsu panakai Kulu Keri, n u da tsa yan ili i'ya atsu tsa ciga n kaci ka tsunu.

⁵ A'ayin a da baci ama a asakai ili i'ya a lai n uciga i lyai tsugono tsu le, ili i unyushi u cingi i'ya a tsu rongo uyawunsa maco. Shegai aza da a asakai Kulu Keri ku lyai tsugono a kaci ka le, ili i'ya ya zuwa Kulu Keri ku pana kayanyan i'ya a tsu rongo

uyawunsa maco. ⁶ Maluwa ma uyan unyushi u cingi u vuma ma lya baci tsugono tsu ne, wa kuwa ta. Shegai Kulu Keri ku lya baci tsugono a kaci ka ne, wa tsara ta uma na ndishi n shinga. ⁷ Maluwa ma ili i vuma ma lya yi baci tsugono, n Kashila ka wa shilakana maco. U tsu tono ili i'ya Kashila ka danai u yain wa. Mayun tani u tsu fuda u yain nala wa. ⁸ Aza da a asakai ili i unyushi u cingi i'ya a ka ciga ya lya tsugono a kaci ka le, a ka fuda a ka yan ili i'ya Kashila ka pana kayanyan wa.

⁹ Shegai eda i asaka uciga u uyan unyushi u cingi u de wa lya tsugono a kaci ka de wa. Kulu Keri ka ta a asuvu a de mayun, kpam ka ka lya tsugono a kaci ka de. (Kpam ko ya baci bawu wari n Kulu ku Kawauwi a asuvu a ne, eyi katonit ka wa.) ¹⁰ Ikyamba i de ya kuwa ta adama unyushi u cingi. Shegai Kawauwi ka baci asuvu a de, she Kulu ku naka da uma, kpaci Kawauwi ka ka zuwai i wokoi ama a maci asu u Kashila. ¹¹ Kulu ku Kashila, uza da 'yangasai Yesu a ukpa, ka kari a asuvu a de. Tsu reve ta Kashila ka 'yangasai Yesu Kawauwi a ukpa, kpam nala dem Kashila ka zuwa ikyamba i de i'ya ya kuwa i yain uma a asu u Kulu ku ne ka kari a asuvu a de yi.

¹² Adama a nala ama a va, u kana ta tsu rongo tyoku da Kulu ku Kashila ku tonuko tsu. U gan tsu rongoi tyoku da u luwa tsu wa, kpaci atsu aza a unyushi u cingi a da. ¹³ Kpaci i lya baci kapala n utono maluwa ma unyushi u cingi u de, ya kuwa ta. Shegai i asaka baci Kulu ku banga da i asakai uyansa ili i cingi, ya tsara ta uma u mayun. ¹⁴ Mmuku n Kashila n mayun alya aza da a asakai Kulu ku Kashila ka tono n ele. ¹⁵ Kpaci

Kulu ka Kashilā ka nākā dā ka gonuko dā agbashi wa, kpam ka zuwa dā upana uwonvo wa. Shegai Kulu ki ku gono ku gonuko dā mmuku n Kashilā, kpam ka ku tsu nākā tsu ucira tsarā tsu isa Kashilā, “Tata! Tata u tsunu!” ¹⁶ Kulu ku Kashilā ku ɓolomgbono tā n kulu ku tsunu, tsarā ku wenike mayun dā tsari mmuku n Kashilā. ¹⁷ Adama a nala, tsa wusha tā ili i'ya Kashilā ka ɓanākā ama a ne. Nala dem gbā ili i'ya Kashilā ka nākai Maku ma ne, Kawauwi, i woko dem i tsunu. Shegai tsa ciga baci tsu tsarā tsupige tyoku dā Kawauwi ka tsarai, u kanā tā tsu soi mavura tyoku dā u soi.

Tsupige tsa tsa tuwā

¹⁸ A'ayin a dā baci dem tsu cibai n tsupige tsa wa tuwā wa nākā tsu a kapala, mavura ma tsa so gogo-na ili i roku i'ya wa. ¹⁹ Gbā ili i'ya Kashilā ka yain i'ā tā a umātsi a uvana a'ayin a dā Kashilā ka wenike a kateshe ama dā a'ari mmuku n ne n mayun. ²⁰ Kashilā ka ka zuwai gbā ili i'ya u yain i woko i unā u cingi. Ili i'ya u yain i'ya i wushuki i woko nala wa, shegai Kashilā ka ka zuwai i'ya nala. ²¹ Gbā n nala, Kashilā ka tuwā tā ka wutukpā ili i'ya u yain kotsu i shama wa, kpam dem tsarā i woko yaa n tsupige kaɓolo nā mmuku n Kashilā.

²² Kpaci tsu reve tā hal utuwā gogo-na gbā ili i'ya Kashilā ka yain i'ā tā a ma'ika yavu uka u ilimaci. ²³ Ko ātsu dem Atoni tsa ika tā adama a mɓalā, ko an u wokoi tsari n Kulu Keri, uza dā wari kune ku kagitā ku Kashilā. Ātsu dem umātsi u dā tsari a uvana kain ka nala ki ka Kashilā ka wusha tsu tyoku u mmuku n ne, aku u zuwa ikyamba i tsunu i woko n utsarā u kaci. ²⁴ A'ari a wauwa tsu

de, kpam tsa ta n uzuwa u uma u na vi. Shegai tsu wene baci ili i'ya tsu zuwukai uma vi, u woko kpam uzuwa u uma wa. Ama a tsu zuwa uma a ili i'ya a tsarai wa. ²⁵ Shegai tsa zuwa ta uma a ili i'ya bawu kotsu tsu tsarai, kpam tsa vana i'ya n ahankuri.

²⁶ Nala dem Kulu ka banga tsu, atsu a aza da tsari bawu ucira. Tsu reve uyan kavasut yoku da u gain tsu yain wa. Shegai Kulu n kaci ka ne ka ku tsu yansa ka ama a ne kadyanshi a asu u Kashila, hal gbam wa folusuko tsu Kashila n ma'ika ma ma lai ili i'ya vuma wa fuda wa dana. ²⁷ Kashila ka wene ta ili i'ya i'ari a atakasuvu a ama. Kpam u reve ta ili i'ya i'ari a katakasuvu ka Kulu, kpaci Kulu ku tsu yansa ka ta ama a ne kadyanshi a asu u Kashila dere tyoku da Kashila ka cigaka le.

²⁸ Kpam tsu reve ta Kashila ka ka zuwusa ili dem i yain manyan kabolo, tsara u tuko ukuna u shinga u ne a asu u ama da a ka ciga yi. Alya ama da u isa, kpaci nala u fobusoi u yain u da. ²⁹ Kashila ka reve le ta kahu u yain likimba, kpam u dangasa le tsara a woko tyoku u Maku ma ne, tsara Yesu woko Maku ma kagita kpam u tsara a'angu ushani. ³⁰ An u dangasa le, aku u isa le a tuwa ara ne. An u isa le, u gonuko le a woko dere n eyi, aku u yanka le kazuwamgbani ka tsupige tsu ne.

Uciga u Kashila

³¹ Nya tsa dana adama a ili i na yi gba? Kashila ka baci n atsu, ya wa yan tsilala n atsu? ³² Eyi uza da bawu u bishinkai Maku ma ne shegai u neke yi adama a tsunu gba. Cinda u naka tsu Yesu, mayun da wa naka tsu gba ili gbani. ³³ Ya wa takpa ama da

Kashilā ka dangasai ukuna? Uza wā la wa, kpaci Kashilā ka ka gonuko le a woko dere. ³⁴ Ya wa kidāga ama a Kashilā ugana? Uza wā la wa, kpaci Yesu Kawauwi u kuwā tā, shegai a 'yangasa yi tā a ukpā, kpam gogo-na wā tā a kukere ku ulyaki ku Kashilā wa foluko tsu. ³⁵ Ili i'a la ya pece tsu a uciga u da Kawauwi ka ciga tsu wa, ko kadambula, ko tsu so baci mavura. Ko ama a ka foro tsu baci, nala wa pece tsu n uciga u Kawauwi wa. Ko tsu namba baci ili i'ya tsa lya, ko kpam tsu nambai ili i'ya tsa uka, gbā nala wa pece tsu n uciga vi wa. Ko ama a nakā tsu baci uwonvo ko kpam a wuna tsu baci, nala wa pece tsu n uciga u Kawauwi wa.

³⁶ Derere da tyoku da Tagarada u Kashilā u danai,
 “Kain dem ama a ka dansa tā a ka wuna tsu adama a vunu,
 ama a ka yansa ka tsu tyoku da a tsu yansa ka ncon n da a ka bana ukida.” ◇

³⁷ Shegai gbā n ukuna u na vi, tsā tā n ulya u kaci gbā gbā a asu u uza da u ciga tsu! ³⁸ N reve tā mayun da ili i'a la ya pece tsu n uciga u ne wa: Ukpā wa fuda wa, uma wa fuda wa. Atsumate a zuba ko ityoni i cingi† ko ucira kau-kau u zuba wa fuda wa pece tsu n uciga u ne wa. Ko ndya baci i gitai gogo-na ko kpam ili i'ya ya tuwā ya gitā a kapala i takpana wa. ³⁹ Tsā baci a zuba u alishi, ko tsā baci a lyungu-lyungu a asuvu a kushiva ukuna u wā pini wa, kpaci ili i'a la a likimba i'ya ya fuda ya pece tsu n uciga u Kashilā u da u wenikei a asu u Yesu Kawauwi Asheku a tsunu wa.

◇ 8:36 Ishp. 44:22.

9

Kashilā n aza a Yahuda

¹ Ukuna u mayun u da ma tonuko da. Mpa uza u Kawauwi da kpm kaβan ma yan wa. Kulu Keri ka ka lya tsugono a katakasuvu ka va kpm u wushuku ta gbā ili i'ya ma dansa mayun da. ² Katakasuvu ka va ka shadangu ta n unamgbukat-suma u pige na mβala cika, ³ adama a ama a va, aza a Yahuda tyoku u va. Kashilā ka yanka mu baci unā u pece mu n Kawauwi tsara ama a va a tsara iwauwi, ma wushuku ta gogo Kashilā ka yain nala. ⁴ Alya aza a Isara'ila,† aza da Kashilā ka dangasai a woko mmuku n ne. U wenike le ta tsupige tsu ne, u yansa ta kazuwamgbani n ele. U naka le Mele ma Musa. U tonuko le tyoku da a ka lyaka yi kayala mayun. U zuwa le a woko aza da a ka wusha kazuwamgbani ka ne. ⁵ Isheku i le ama a pige a da a Kashilā, Kawauwi n kaci ka ne aya maku ma tsikaya ma le. Kpm aya Kashilā, uza da wa lya tsugono a kaci ka ili gbā, u wusha ta icikpali hal ubana bawu utyoku! Ami.

⁶ Dana da ma dana Kashilā ka kpaβa ta ushadangu ili i'ya u danai wa yan vi wa. Shegai mayun da gbā aza a Isara'ila a da ama a ne wa. ⁷ Kpm dem gbā mmuku n tsikaya ma Ibirahi n da mmuku n da Kashilā ka yankai Ibirahi kazuwamgbani wa. Kashilā ka tonukoi Ibirahi, “Mmuku n tsikaya ma Ishaku† n da koshi a ka kece mmuku n tsikaya n vunu.” ⁸ Nala u wenike ta la vi gbā mmuku n tsikaya ma Ibirahi n da mmuku n Kashilā n mayun wa. Mmuku ma Ibirahi n mayun aly aza da a wokoi mmuku n Kashilā adama a

kazuwamgbani ka Kashilā ka yankai Ibirahi. ◇
 9 Kpam kazuwamgbani ka u yain ka na: “N uma u kayen kahu n gono, Saratu† wa matsa tā maku ma vali.” ◇

10 Maku ma nala mi aya tata u tsunu Ishaku. An u gbonguroi, aku u zuwai Rifikatu,† uza da u matsai mpeshe. 11-12 Shegai kahu u matsa, Kashilā ka tonuko tā Rifikatu vi, “Uzapige vi wa gbashika tā uza u kenu.” ◇ Nala vi tun kahu mmuku mi a yain ili i shinga ko i cingi da. Kashilā ka yan tā nala tsarā uza da u dangasai vi aya uza da wa ciga, adama a tyoku da u fobuso shegai adama a ili i'ya maku mi ma yain wa. 13 Tyoku da wari ukorongi a Tagarāda u Kashilā, “N ciga tā Yakubu,† shegai n 'yuwain Isuwa.”† ◇

14 Nda wa wā tsa dana a ukuna u na? Kashilā ka tsu kpaḍa uyan dere da? Nala wa, ko kenu!

15 Kashilā ka tonukoi Musa,
 “Ma wenike tā ukuna u shinga a asu u uza da baci dem n dangasai,
 kpam ma pana tā uza da baci dem n dangasai asuvayali.” ◇

16 Kashilā ka wenike tā ukuna u shinga a asu u uza da baci dem u dangasai, adama a ili i'ya vuma vi wa ciga ko u yain da wa. 17 Tagarāda u Kashilā u dana tā Kashilā ka tonuko tā magono ma Masar,† “N zuwa vu tā vu woko magono kpaci ma ciga tā n wenike ucira u wā ara vunu, tsarā a dansa kala ka wā a likimba gbā.” 18 Adama a nala, Kashilā ka wenike tā ukuna u shinga u ne a asu u aza roku

◇ 9:8 Kag. 21:12. ◇ 9:9 Kag. 18:10. ◇ 9:11-12 Kag. 25:23.

◇ 9:13 Mal. 1:2-3. ◇ 9:15 Uwt. 33:19.

kpaci nala wa ciga, kpam u dangasai u zuwa ama roku a woko aryagbaji.

Upan u Kashila n asuvayali

¹⁹ Uza roku wa wecike ta, “Ni da Kashila ka dana tsu nusa. Ya wa fuda wa ronomgbono n uyawunsa u ne?” ²⁰ Kotsu vu dana nala wa! Kaje ka va, ma wece vu, “Ya va bidya kaci ka vunu vari da va nanamgbana n Kashila? Magbodo ma tsu wece uza da u ma yi, ‘Ni da vu ma mu naha?’ ” ²¹ Kamai ka mgbodo ka tsu ma ta ili i'ya wa ciga u mai. Wa fuda ta wa bidya cin u mai magbodo ma tsulobo adama a kain ka pige, u mai kpam ma roku ma uyansaƙa manyan maco.

²² Kashila ki dem nala vari, wa ciga baci u wenike upan u ne kpam u wenike ucira u ne wa fuda ta. Shegai u yan ta ahankuri a pige a asu u aza da upan u ne vari; wata, aza da a fobusukoi ukpa.

²³ U yan ta nala tsara u wenike tsupige tsu ne ushani a asu u ama a da u panai iyali; wata, aza da u fobusukoi tsupige tsu ne tun a kagita.

²⁴ Kpam atsa ama a nala yi aza da Kashila ka isa. U dangasa tsu a asuvu a aza a Yahuda, nala da gbam koshi wa, u dangasa tsu ta dem a asuvu a Awulawa. ²⁵ Tyoku da Kashila ka danai a tagarada u Hosiya matsumate:†

“Aza da bawu a'ari ama a va,
gogo-na ma isa le ta ama a va.
Kpam ma wenike ta uciga u va
a asu u aza da bawu mari ma ciga.” ◇

²⁶ U doku ta u danai,

◇ 9:25 Hos. 2:23.

“Pini a asu u ɗa Kashilā ka tonuko le,
 ‘Eɗa ama a va a ɗa wa,’
 nte ɗa dem pini Kashilā Uza u Uma
 wa isa le mmuku n ne.” ◇

27 Ili i'ya kpm Ishaya† matsumate u danai a
 kaci ka aza a Isara'ila i'ya na:
 “Aza a Isara'ila a'a ta ushani,
 tyoku u kayala ka ikengi i kushiva,
 shegai aza ɗa a ka tsara iwauwi a asuvu a le a'a gan
 wa.

28 Magono ma Zuba ma yan ta ama a likimba
 mavura kpm u kotso ma kuten koshi.” ◇

29 Ishaya doku ta u danai:
 “Magono ma Zuba, Uza u Ucira Gba
 u asaka ta ama kenu a asuvu a mmuku n tsikaya n
 tsunu a yain uma.

A da baci nala wa,
 an a'ari a wacinsa tsu de gba gba,
 tyoku u ilyuci i Sodom n Gomora.”† ◇

Aza a Isara'ila n Kadyanshi ka Shinga

30 Nɗya wa tsa dana a kaci ka ili i na? I'ya na:
 Awulawa a matsa a gonuko kaci ka le ama a maci
 n Kashilā wa, shegai Kashilā ka gonuko le ama a
 maci adama a ɗa a wushuki n eyi. 31 Aza a Isara'ila
 a matsa ta a toni Mele tsara a gonuko kaci ka le
 ama a maci n Kashilā. Shegai a kpaɗai. 32 Nɗya i
 zuwai a kpaɗai? Adama a ɗa a matsa ta a gonuko
 kaci ka le ama a maci a asu u ili i'ya a ka yan, a unā
 u ɗa a ka pityanangu n Kashilā u gonuko le ama a
 maci. A taɗatsa ta a katali ka pige ka kari le a ure.
 33 Tyoku ɗa Kashilā ka danai a Tagarada u Kashilā:

◇ 9:26 Hos. 1:10. ◇ 9:28 Isha. 10:22-23. ◇ 9:29 Isha. 1:9.

“Da na! Ma zuwa ta katali a Sihiyona*
 ka ka zuwa le utadatsa,
 tyoku u katali ka ka zuwa le urukpa.
 Shegai uza da baci dem u wushuki n eyi wa yan
 uwono wa.” ◇

10

¹ Ama a va, ili i'ya n lakai uciga i'ya gba aza a Yahuda a tsara iwauwi. Kvasu ka va ka la ubana a asu u Kashila. ² N reve ta a ka ciga ta a gbashika Kashila, shegai a reve ³ ili i'ya i tsu zuwa yi u wushi ama wa. A unā u nala, aku a ka ciga a gonuko kaci ka le ama a maci a ure u le. A 'yuwain utono ure u Kashila u da u tsu gonuko ama a woko ama a maci. ⁴ Kawauwi ka zuwa ta Mele ma gono ma woko bawu ucira, tsara Kashila ka gonuko gba aza da a wushuki a woko ama a maci.

Gba ama a ka fuda ta a tsara iwauwi

⁵ Musa korongu ta tyoku da Kashila ka zuwa ama a woko ama a maci adama a da a nakai Mele karinga. U danai, “Uza da baci dem u yain ili i'ya Mele ma danai, wa tsara ta uma.” ◇ ⁶ Shegai ili i'ya Tagarada u Kashila u wenishikei a kaci ka uwoko ama a maci a asu u upityanangu i'ya na: “Kotsu vu tonuko kaci ka vunu, ‘Ya wa bana a zuba?’ wa.” (Wata, “Ya wa bana a zuba u ba u cipuka Kawauwi utuwa a likimba?”) ⁷ “Kpam kotsu vu dana, ‘Ya wa bana a asuvu a iyamba a asu u akushe?’ wa.” (Wata, “Ya wa bana a asuvu a iyamba u 'yangasa Kawauwi a ukpa?”) ⁸ Ili i'ya Tagarada u Kashila u danai i'ya na: “Akani yi a'a ta evu n avu; a'a

* **9:33** Sihiyona kala ka dem ka Urishelima. ◇ **9:33** Isha. 8:14; Isha. 28:16. ◇ **10:5** Adkp. 18:5.

tā a unā u vunu kpam a katakasuvu ka vunu.” Uwenishike u upityanangu u ḏa tsa dansāka u ḏa gai la vi.

⁹ Vu dana baci bawu uwonvo, “Yesu Asheku a ḏa,” kpam vu wushuku baci a katakasuvu ka vunu Kashilā ka 'yangasa yi tā a ukpa, Kashilā ka wauwa vu tā. ¹⁰ Tsu wushuku tā n atakasuvu a tsunu, adama a nala a ḏa Kashilā ka gonuko tsu tsu woko dere. Kpam tsu dana tā bawu u uwonvo, tsu wushuku tā, adama a nala a ḏa kpam tsu tsarai iwauwi. ¹¹ Tyoku ḏa Kashilā ka danai a Tagarāda u ne, “Shegai uza ḏa baci u pityanangi n eyi wa yan uwono wa.” ◇ ¹² Na vi u kanā tā ya dem, kpaci aza a Yahuda n Awulawa a takpana wa. Asheku a te a ḏa, aya kpam wa lya tsugono tsu ama gbā. Kpam aya u tsu zuwuka ko ya baci u yain kvasu ubana ara ne unā u shinga. ¹³ Tyoku ḏa Tagarāda u Kashilā u danai, “Uza ḏa baci dem u yain kvasu a asuvu a kala ka Asheku, wa tsarā tā iwauwi.” ◇

¹⁴ Nida ama a ka wushuku n Asheku kpam a foli yi u wauwa le, a taḓa baci upana ukuna u ne wa? Kpam nida a ka yan a pana bawu uza roku u tonuko le? ¹⁵ Nida aza roku a ka ba a tonuko le, Asheku a ḏa baci a suku le wa? Tagarāda u Kashilā u dana tā, “Ili i mazangā i'ya i pige an aza ḏa a ka tuko Kadyanshi ka Shinga a ka tuwā.” ◇

¹⁶ Shegai aza a Yahuda a roku a wushuku n Kadyanshi ka Shinga ki wa. Tyoku u na, Ishaya matsumate u wecike tā, “Magono ma Zuba, uza wā gbām la wa wushuku n ili i'ya tsu danai?” ¹⁷ Ama a pana tā Kadyanshi ka Shinga an uza roku

◇ **10:11** (Ili i te i'ya n 9:33): Isha. 8:14; Isha. 28:16. ◇ **10:13** Juw. 2:32. ◇ **10:15** Isha. 52:7.

u tonuko le ukuna u Kawauwi. A tsu gita tā a pana akani yi, aku a wushuku. ¹⁸ Shegai aza a Yahuda tani? A pana akani yi? Eye, a pana tā! Tagarada u Kashilā u dana tā,

“A tonuko tā ya dem akani yi.

A dansa tā a da a asu u mbari mbari u likimba.” ◇

¹⁹ Shegai mayun da aza a Isara'ila a revei? Eye, a reve tā. Ko a a'ayin a Musa Kashilā ka dana tā,

“Ma zuwa vu tā vu yain n malyon, n zuwuka baci iyamba i roku unā u shinga.

Ma zuwa vu tā vu pana upan, n zuwuka baci Awulawa a da ya wundya a'a n ugboji wa unā u shinga.” ◇

²⁰ Ishaya dana tā bawu uwonvo u da Magono ma Zuba ma danai,

“Aza da bawu a zama mu, alya a tsara mu.

N wenike tā kaci ka va a asu u aza da bawu a foloi a wene mu.” ◇

²¹ Shegai Kashilā ka yan tā kadyanshi a kaci ka aza a Isara'ila,

“Gba uliva n tsu barakpa tā akere a va n wushi aryagbaji aza da a 'yuwain mu unaka karinga.” ◇

11

Kashilā ka pana tā iyali i aza a Isara'ila

¹ Yan n wecike: Kashilā ka varangu ama a ne aza a Yahuda da? Ko kenu! Mpa n kaci ka va uza u Yahuda u da. Mpa kumaci ku Ibirahi ka, a kaletsu ka Bayami.† ² Kashilā ka dangasa tā aza a Isara'ila a woko ama a ne tun caupa, kpa m u varangu le

◇ 10:18 Ishp. 19:4. ◇ 10:19 U.Ml. 32:21. ◇ 10:20 Isha. 65:1.

◇ 10:21 Isha. 65:2.

wa. I ciba n ili i'ya Tagarada u Kashila u danai a ukuna u na vi? Iliya matsumate u banka ta kushen ku ne a kaci ka aza a Isara'ila a asu u Kashila u danai, ³ “Magono ma Zuba, a wunusa ta ntsumate n vunu, kpam a wacinsa ta asudarakpaƙ u vunu. Mpa koshi matsumate ma ma wokoi, kpam aly a dem pini a ka ciga a koruso a wuna mu.” ⁴ I ciba ili i'ya Kashila ka wushuki? U da, “Ada koshi uza da u buwai wa. Ma ta n ama azu a shindere (7,000) aza da bawu kotsu a kudanki Ba'aluƙ kameli!” ⁵

⁵ Nala wari hal n gogo-na. Ama da pini kenu aza da Kashila ka dangasai adama a ukuna u shinga u ne. ⁶ Kpam u dangasa le baci, adama a ukuna u shinga u ne u da, shegai adama a ili i'ya a yain wa. A ka woko baci ama a Kashila adama a ili i'ya a yain, kune ku shinga ku Kashila kari ka woko ku mayun wa.

⁷ Nala wenike ta an gba aza a Isara'ila a ka zama ta ili, shegai aza da Kashila ka dangasai a asuvu a le aly a koshi a tsara i'ya. Aza da a buwai kpam a ryagbajai. ⁸ Tyoku da Tagarada u Kashila u danai: “Kashila ka naka ta ama yi atakasuvu a kulala. U kimbai a'eshi a le tsara a wene wa, aku u votsuki atsuvu a le tsara a pana wa. Nala a lyai kapala n uyansa hal n ara.” ⁹

⁹ Aku Dawuda danai: “Asaka abikiƙ a le a woko le utyangi, tsara a tadatsa a wushi kpam mavura a kaci ka ili i'ya a yain.

¹⁰ Asaka a'eshi a le a rumbana kotsu a wene wa, zuwa kucina ku le ku kelike

◇ 11:3 1 Ngo. 19:10, 14. ◇ 11:4 1 Ngo. 19:18. ◇ 11:8 U.Ml. 29:4; Isha. 29:10.

adama a kadambula hal ubana.” ◇

¹¹ Aku n wecikei: An aza a Yahuda a rukpai vi, a rukpa la vi de bawu u'yangā? Ko kenu! Adama a da a yain unyushi u cingi, iwauwi i tuwa ta a asu u Awulawa, kpam nala vi wa zuwa ta aza a Isara'ila a yain malyon. ¹² Awulawa a wusha baci unā u shinga ushani adama a da aza a Yahuda a 'yuwain an Kashila ka ciga ka wauwa le, a'ayin a da aza a Yahuda a gonoi a tuwai a wushi iwauwi yi, unā u shinga u le vi wa la ta ushani.

Iwauwi i Awulawa

¹³ Gogo-na n ada da ma dansa Awulawa. Kashila ka dangasa mu ta n woko kasuki ubana a asu u de, kpam ma yan ta agoni adama a manyan ma pige ma u naka mu n yain. ¹⁴ Ma ciga ta n zami ure u da ma zuwa aza a Yahuda a cigi ili i'ya eda Awulawa i'ari n i'ya, tsara a ure u nala vi n wauwa aza roku a le. ¹⁵ An Kashila ka kpatalakai aza a Yahuda kucina, u woko ta kaje ka Awulawa. Adama a nala Kashila ka doku baci ka yan tsije n aza a Yahuda, wa woko ta yavu u gonuko akushe a asuvu a uma. ¹⁶ A naka baci Kashila kajibi ka tsuwa ka kagita, tsuwa tsi gba tsa woko ta tsu ne. Kpam a naka baci Kashila alu a madanga, gba atyangi yi dem a ne a da.

¹⁷ Wa ta yavu a kapusa de atyangi a roku a madanga ma zayitum.† Eda Awulawa i'a ta tyoku u kyangi ka madanga ma zayitum ma ma gbonguroi a kakamba ma a gbaɓamgbanai a zuba u madanga ma shinga ma a kapusai atyangi a ne yi. Gogo-na i wusha ta ili i shinga i'ya i'ari i aza a Yahuda, tyoku da kyangi ka savu ka tsu

◇ 11:10 Ishp. 69:22-23.

tsarā ilikulya i ne a maɗanga mi. ¹⁸ Adama a nala kotsu i goro atyangi a ɗa a kapusai vi wa. Cibai, eɗa ya ɓaɗa alu a maɗanga ma nala mi wa. Alu a ne a ɗa a ka ɓaɗa ɗa. ¹⁹ Gaawan ya yawunsa ta i dana kapusa ɗa a kapusai atyangi yi, tsarā a gbaɓamgbana ɗa a asu u le. ²⁰ Nala mayun ɗa. Kapusa ɗa a kapusai a ɗa adama a ɗa a 'yuwain uwushuku, eɗa tani adama a ɗa i wushuki ɗa i'ari pini ugbaɓamgbani. Kotsu i yain aradi wa, shegai i pana uwonvo u ili i'ya ya fuda ya gita. ²¹ Kashila ka kapusa baci atyangi a kagita a nala yi, nala dem wa fuda wa kapusa ɗa.

²² Gogo-na i wene wa de tyoku ɗa Kashila ka tsu wenike asuvayali n tyoku ɗa kpam wari shen. U tsu yanka ta aza ɗa a asaka yi utono mavura. I lya baci kapala n urongo tyoku ɗa wa wenike ɗa ukuna u shinga, wa wenishike ɗa ta ukuna u shinga u ne. I yan baci nala wa, wa kapa ɗa ta a maɗanga mi. ²³ Aza a Yahuda a ka gono baci a wushuku n Kashila, wa gono ta u zuwa le a asu u ɗa a'ari caupa vi. Wa ta n ucira u ɗa wa yan nala. ²⁴ Eɗa Awulawa i'a ta tyoku u atyangi a maɗanga ma zayitum ma a kapai a kakamba aku a gbaɓamgbanai a zuba u maɗanga ma zayitum ma shinga ma mari n kami. Nala a tsu yansa ili wa! Shegai an u wokoi aza a Yahuda a'a ta tyoku u atyangi a maɗanga ma shinga mi, kpam a ka doku ta a ka gbaɓamgbana le n maɗanga ma a'ari caupa vi.

Kashila ka pana ta ama gba asuvayali

²⁵ Ama a va, ma ciga ɗa ta i reve ili i usokongi i na yi, kotsu i reve an bawu i revei ili gba, kpam kotsu

i yain arađi wa. Aza roku aza a Yahuda aryagbaji a ɗa, shegai nala wa lya ta kapala hal she a shadangu kakuma ka Awulawa, aza ɗa Kashila ka dangasai a ka tuwa a asu u Kawauwi. ²⁶ Kpam naha ɗa Kashila ka wauwa gba aza a Isara'ila. Tyoku ɗa Tagarada u Kashila u danai:

“Kawauwi ka wuta ta a Sihiyona,*
aku u takpa ikuna i cingi gba a asuvu a amaci a Yakubu.

²⁷ Ma yan ta kazuwamgbani ka na n ele n takpa baci unyushi u cingi u le.” ◇

²⁸ Aza a Yahuda a 'yuwan ta uwusha Kadyanshi ka Shinga ki, adama a nala a wokoi tyoku u atokulalu a Kashila. Nala u gita ta tsara u banga ɗa, eɗa aza ɗa bawu i'ari aza a Yahuda. Shegai hal n ara aza a Yahuda yi alya Kashila ka dangasai, kpam wa ciga le ta adama a kazuwamgbani ka u yain n isheku i le Ibirahi, n Ishaku, n Yakubu. ²⁹ Kashila ka tsu savaɗa katakasuvu ka ne a asu u ama ɗa u isaɗi n ili i'ya u naka le wa.

³⁰ Caupa, eɗa Awulawa i'ari i 'yuwan ta upanaka Kashila. Aku a'ayin a tuwai a ɗa aza a Isara'ila a 'yuwain upanaka Kashila, ɗa u wenike ɗa asuvayali a ne. ³¹ Nala dem gogo-na an aza a Isara'ila a 'yuwain upanaka Kashila, aku Kashila ka lyai kelime n u weniki ɗa asuvayali a ne. Shegai tyoku ɗa u yanka ɗa vi, a'ayin a'a ta a utuwa a ɗa wa wenike le asuvayali a ne. ³² Kashila ka ciga ta ka wenike asuvayali a ne a asu u ama gba, ɗa i zuwai u gonuko le yavu aza a kuwa ku a'ali, kpaci a 'yuwan ta upanaka Kashila.

* **11:26** Sihiyona kala ka dem ka Urishelima. ◇ **11:27** Isha. 59:20-21; Isha. 27:9.

Icikpali ubana a asu u Kashila

³³ Ya wa fuda wa ratsanaka utsari n kakiri n ureve u da Kashila kari n u da?

Ya wa fuda wa reve masheshi ma ne?

Ya wa fuda wa todugbuso ili i'ya wa yansa?

³⁴ Tyoku da Tagarada u Kashila u danai,
“Ya revei katakasuvu ka Magono ma Zuba?

Ya wa fuda wa naka yi adooki?” ◇

³⁵ “Uza roku u kopuku Magono ma Zuba ili i roku
i'ya u kana yi u tsupa da?”

³⁶ Kashila ka ka yain ili gba.

Aya uza da u zuwai ili gba i lyai kelime.

Ili gba i woko ta tsara i naka yi tsupige.

U kana ta tsu cikpala Kashila hal ubana bawu
utyoku! Ami.

12*Nakai kaci ka de asu u Kashila*

¹ Ama a va, an u wokoi Kashila kari n asuvayali da i zuwai ma folo da i naka kaci ka de a asu u Kashila yavu eda udarakpa u da, shegai udarakpa u da wari n uma. Nakai kaci ka de i rongo uwu-lukpi n i zuwusi yi upana kayanyan. Naha da u gain i lyaka Kashila kayala a asuvu a atakasuvu a de. ² Kotsu i lyai kapala n i yanyi ili i'ya ama a likimba a na a ka yansa wa, shegai i gono i asaka Kashila ka naka da atakasuvu a savu. Pini nala, da ya reve ili i'ya Kashila ka ciga da i yain: ya reve ta ili i'ya i lobonoi, n ili i'ya u tsu pana kayanyan, n tyoku da ili yi i gain i woko.

³ Kashila ka wenike mu ta ukuna u shinga, adama a nala n tonuko ta ya dem asuvu a de: kotsu

◇ 11:34 Isha. 40:13; Ayu. 41:11.

vu bidya kaci ka vunu yavu vu la tyoku da vari wa, shegai vu gono vu yawunsa mai, vu zuwa kaci ka vunu a unā u upityanangu u da Kashilā ka naka vu. ⁴ Tsā tā n apashi ushani uḅolomgbonusi a ikyamba i te, kpam ko ka eni ka wa ka tā n manyan ma ne kau. ⁵ Nala dem, tsā tā ushani, shegai ya dem kapashi ka ikyamba ka Kawauwi ka, kpam aṣu dem tsā tā uḅolomgboni n uza n utoku.

⁶ Kashilā ka ne tā ya dem a asuvu a tsunu kune kau-kau ka wa yanka manyan. U naka tsu baci ucira u da tsa yan kuḅari ku akani a ne, she tsu yansa ka u da manyan n gba upityanangu u da tsari n u da. ⁷ U naka tsu baci ucira u gbashika, she tsu gbasha. U naka tsu baci ucira u uwenishike, tsu wenishike. ⁸ U naka tsu baci ucira u ugbamatangusu asuvu a ama, she tsu gbamatangusu asuvu. U naka tsu baci ucira u maneke, she tsu neke n katakasuvu ka te. Kashilā ka naka vu baci ucira u utono n ama, she vu matsa vu yain u da mai. Va panasa baci ama asuvayali, she vu yain u da n ipeli.

Ahali a shinga

⁹ Ciga atoku n uciga u mayun. Kovo ili i cingi, aku vu kana ili i shinga. ¹⁰ Cigamgbana i tyoku da uza n vangu u ne a gain a cigamgbana. Vu matsa vu wenike atoku karinga. ¹¹ Kotsu vu woko kawonvoli wa, shegai vu yain manyan cika. Naka kaci ka vunu gba a asu u ugbashika Asheku. ¹² Lya kapala n ipeli kpaci va tā n uzuwa u uma. Va baci n kadambula, she vu yain ahankuri. Vu yansa kavasumaco. ¹³ Naka ama a Kashilā i'ya a

nambai. Vu wushi amoci aza ḏa a'ari Atoni a kuwa ku vunu.

¹⁴ Ama a zuwa vu baci vu soi mavura an vari Katoni, vu yanka le unā u cingi wa, shegai vu gono vu yanka le kvasu Kashilā ka zuwuka le unā u shinga. ¹⁵ Pele n ama ḏa a ka pele, kpam vu saī n ama ḏa a ka sa. ¹⁶ Dusuku ndishi n shinga n atoku a vunu, yan tsije n aza ḏa bawu a'ari ili i roku. Yan n arāḏi wa, ko kpam vu bidya kaci ka vunu uza u ugboji wa.

¹⁷ Uza roku u yanka vu baci tsicingi, vu tsupa yi n tsicingi wa. Maṣṣa vu yain ili i'ya ya dem bidyai i'ari mai. ¹⁸ Vu yain tyoku u ufuda u vunu vu rongo nā ndishi n shinga n ama. ¹⁹ Aje a va, ama nusuka ḏa baci, kotsu i dana ya yan le mavura wa, shegai i vana Kashilā ka yan le mavura n asuvu a upan u ne. Magono ma Zuba ma dana ta a Tagarāda u Kashilā,

“Ma yan ta aza ḏa a nusai mavura.

Ma tsupa le ta a kaci ka ili i'ya a yain.” ◇

²⁰ Shegai i gono i yain ili i'ya Tagarāda u Kashilā u danai:

“Utukulalu u vunu wa pana baci kambulu, ly-atangi yi.

Wa pana baci kakuli, ne yi mini u soi.

Pini nala, ḏa wa pana uwono u ili i'ya u yanka vu.”

◇

²¹ Kotsu vu asaḓa tsicingi tsu lya vu wa, lya kaci ka tsicingi a asu u uyan tsishinga.

13

Panakai aza a tsugono

◇ 12:19 U.Ml. 32:35. ◇ 12:20 Tzg. 25:21-22.

¹ Panakai ngono n da ma lya tsugono a kaci ka de. Kashila ka koshi ka tsu naka uza ucira u tsugono, kpam aya u zuwai ngono n na mi a tsugono. ² Adama a nala aza da baci a 'yuwain utono mele ma gomunati, Kashila ka a 'yuwain upanaka. Kpam a ka ronuko ta kaci ka le mavura. ³ Aza da a ka yansa manyan ma shinga a ka pana uwonvo u ngono wa, shegai aza da a ka yansa ili i cingi alya a ka pana le uwonvo. Ili i'a la i'ya ya zuwa da i pana le uwonvo wa. Eda gai yanyi ili i'ya i'ari dere, kpam a ka cikpala da ta adama a ili i nala yi. ⁴ Magono kagbashi ka Kashila ka, kpam manyan ma ne ma u banga da. Shegai i yan baci tsicingi da ya pana uwonvo u ne, kpaci wa ta n ucira u da wa yan da mavura. A'ayin a da baci u zuwai ama a da a yain tsicingi a soi mavura, eyi katsumate ka Kashila ka. ⁵ Adama a nala u kana ta i toni gomunati, kpaci tyoku da ya katsa mavura u da la vi, kpam dem ili i'ya i'ari dere u uyan i'ya la vi. ⁶ I'ya dem i zuwai ya tsupusa utafa i'ya gai la vi. Ngono agbashi a Kashila a da, wushisa da a ka wushisa utafa tsara a lyai kapala n manyan ma Kashila ka zuwa le a yain. ⁷ Tsupa le gba ili i'ya a ka tono da: Tsupai gba icun i utafa. Naka le tsupige n karinga.

Cigai ama

⁸ Kotsu i asaka kutan ka i lyai a asu uza roku a kaci ka de wa. Ili i te i'ya i kana i yain koshi i'ya i cigamgbana. Kpaci uza da baci wa ciga ama, u tono ta gba Mele. ⁹ Mele ma da, "Vu yain tsishankala wa. Vu wuna uma u vuma gbani wa. Vu boko wa. Vu zuwuka ili i ama a'eshi wa."

Shegai gba ili i naha yi i'a ta a asuvu a mele ma te ma ma danai: "Ciga uza u karen u vunu tyoku da va ciga kaci ka vunu." ◇ ¹⁰ Va ciga baci ama, va yanka le tsicingi wa. Adama a nala uciga u ama u da utono Mele mi gba.

¹¹ U kana ta i yain ili i na yi kpaci i reve ta icun i a'ayin a da tsari. A'ayin a da a gain i rikpanaka a alavu a de a yan de, kpaci gogo-na iwauwi i tsunu i la ta evu n a'ayin a da tsu gitai tsu wushuki. ¹² U woko ta yavu kayin ka yan de evu n ukotso, kpam kain ka wansa de. Adama a nala u gan ta tsu asaka uyansa ili i karimbi, aku tsu bidya iwunukatsu tsu shilakanana a katyashi. ¹³ Adama a nala, tsu rongo a uyansa ili i tsunu dere, tyoku da ama a tsu yansa a katyashi. I rongo n tsicingi a asu u abiki a gbani wa. I soi she ma maka da wa. I yansa tsishankala wa. I shilakanasa n atoku a de wa. I yamgbana malyon wa. ¹⁴ Shegai i asaka Asheku Yesu Kawauwi u toni n ada, aku i asaka ufobuso u ure u utsara ili i cingi i'ya ya ciga.

14

Kotsu i yanka ama afada wa

¹ Wushai gba Atoni a Asheku, hal dem n aza da upityanangu u le bawu u gbamai. Kotsu i nanamgbana n ele a kaci ka ili i'ya a ka wundya ko i'a i shinga ko i cingi wa. ² Tyoku u na, a uwushuku u uza roku, wa lya ta ko icun i ilikulya i eni i'ya baci. Shegai uza da bawu wari n upityanangu u ugbami u tsu takuma inyama wa, she ili i'ya a cimbai koshi. ³ Uza da u tsu takuma inyama kotsu

◇ **13:9** Uwt. 20:13-15, 17; Adkp. 19:18.

u goro uza ɗa bawu u tsu takuma wa. Kpam uza ɗa bawu u tsu takuma kotsu u wundi yavu uza ɗa u tsu takuma u nusa ta wa, kpaci Kashila ka wusha de vuma u nala vi. ⁴ Va yanka kagbashi ka uza roku afada wa. Uzakuwa u ne u ɗa wa reve ko manyan ma shinga ma wa yan ko ma shinga ma wa. Ucira u Asheku u ɗa wa ɓanga agbashi a ne a yain ili i'ya i gain a yain.

⁵ Atoni a Asheku a roku a tsu yawunsa ta a dana kain ka roku ka pini ka ka lai a ɗa a buwai uwulukpi, aza roku kpam a tsu yawunsa ta a dana gba a'ayin dere ɗa a'ari. Ya dem u dangasaka kaci ka ne. ⁶ Aza ɗa a tsu dana an kain ka roku ka lai a ɗa a buwai uwulukpi vi, yan ɗa a tsu yan nala tsara a naka Asheku tsupige. Aza ɗa a tsu lya ko ndya wa, yan ɗa a tsu yan nala tsara a naka Asheku tsupige, kpaci a tsu cikpa ta Kashila kahu a lyai. Aza ɗa kpam bawu a ka lya ili dem, a ka ciga ta dem a zuwa Asheku a pana kayanyan kpam a cikpa Kashila.

⁷ Adama a kaci ka tsunu a ɗa tsari n uma koshi wa, kpam adama a kaci ka tsunu a ɗa tsu kuwai koshi wa. ⁸ Tsu yan baci uma, adama a Asheku a ɗa tsu yain uma, kpam tsu kuwa baci, adama a Asheku a ɗa tsu kuwai. Adama a nala, ko tsu yain n uma ko tsu kuwa, a tsu aza a Asheku a ɗa.

⁹ Ili i'ya i zuwai Kawauwi ka kuwai kpam u 'yangai u wokoi n uma i'ya tsara u woko Asheku a kaci ka akushe n aza a uma gba. ¹⁰ Adama a nala, ndya i zuwai ya yansaka Atoni a Asheku afada? Nda i zuwai vu goroi utoku u vunu? Kain ka tuwa ta ka Kashila ka yanka gba tsunu afada. ¹¹ Kashila ka dana ta a Tagarada u ne:

“N yanka ɗa ta kazuwamgbani mpa n kaci ka va n da ya dem wa kudangu ta a kapala ka va. Ya dem wa dana ta a kateshe mpa Kashila.” ◇

¹² Ya dem wa tonuko ta Kashila ili i'ya u yain n ili i'ya i zuwai u yain nala.

Kotsu i zuwa ama a tadatsa wa

¹³ U kana ta tsu asaka ukidaga atoku uguna. A unan u nala, i gono i yawunsa i doku i yain ili i'ya ya zuwa uza roku u tadatsa ko u rukpa a unyushi u cingi wa. ¹⁴ Mpa n bolomgbono ta n Yesu Asheku, kpam adama a nala n reve ta ilikulya i'a la i'ya i kpadai u gan ulya wa. Shegai uza u wushuku baci ili yi i gan wa, ili i nala yi i gan yi wa. ¹⁵ Kpam Katoni ka roku ka namgba baci asuvu adama a ili i'ya va lya, vu lya baci i'ya vu wenike uciga wa. Kotsu vu asaka ilikulya i'ya va lya i nangasa uza da Kawauwi ka kuwai adama a ne wa! ¹⁶ Kotsu vu asaka ili i'ya vu wenei i shinga i'ya, i woko i cingi a asu u aza roku wa. ¹⁷ Uza u yan baci kadyanshi a kaci ka tsugono tsu Kashila,† a kaci ka mele ma ulya ko uso u da u yain kadyanshi wa, shegai a kaci ka ukuna u maci u da, na ndishi n shinga, n mazanga ma Kulu Keri ku naka da. ¹⁸ Vu gbashika baci Kawauwi tyoku u nala va zuwa ta Kashila ka pana kayanyan, ama kpam a ka wushunku vu ta n u da.

¹⁹ Adama a nala, u kana ta tsu matsa tsu yain ili i'ya ya tuko ndishi n shinga kpam i'ya ya gbatangu atoku. ²⁰ Kotsu vu nangasa manyan ma Kashila adama a ili i'ya va lya wa. Gba ilikulya i lobono ta ulya, shegai u gan wa vu zuwa baci uza

◇ 14:11 Isha. 45:23.

roku u yain unyushi u cingi adama a ili i'ya vu lyai. ²¹ Kotsu vu takuma inyama ko vu soi ili i roku, ko kpmam vu yain ili i roku wa, ya zuwa baci Katoni ka roku utadatsa.

²² Gba ili i'ya baci vu wushuki n i'ya a ukuna u na vi ada n Kashila. Ama a ka zangana ta a yawunsa baci ili i'ya a ka yansa i shinga i'ya kpmam bawu a'ari n malala, ko kenu. ²³ Shegai a'a baci n malala a kaci ka ili i'ya a ka lya, aku a lyai i'ya Kashila ka wene le ta aza a unyushi, adama a da bawu a wushuki an i'ari mai. Vu yan baci ili i roku i'ya bawu vu wushuki i'ari mai, unyushi u cingi u da.

15

Zuwa utoku u vunu u pana kayanyan

¹ Atsu aza da upityanangu u tsunu wari n ug-bami, she tsu yain ahankuri n Atoni a Asheku a da upityanangu u le bawu u gbamam. Tsu matsa tsu zuwa le a pana kayanyan n u da tsa zuwa kaci ka tsunu tsu pana kayanyan koshi. ² Tsu yawunsa a ili i'ya i lobono le, aku tsu banga le a uyan ili i'ya a ka pana kayanyan. ³ Ko Kawauwi u yan ili i'ya eyi wa pana kayanyan utyoku u ne wa. Shegai tyoku da Tagarada u Kashila u danai, "Aza da a wisha vu mpa dem a wishai." ◇ ⁴ Gba ili i'ya a korongi a Tagarada u Kashila, korongu da a korongi i'ya tsara a wenishike tsu. Tagarada u Kashila u tsu naka tsu ta akawunki, na ndishi n katakasuvu, tsara tsu yain n uzuwa u uma.

⁵ Kashila ka ka tsu naka tsu akawunki na ndishi n katakasuvu. Kavasuka va ka u zuwa i dusuku ndishi n shinga n atoku a de a asuvu a utono u

◇ 15:3 Ishp. 69:9.

Kawauwi u de. ⁶ Aku gba de i bolomgbono a asu u te n kalagatsu ka te, i yain icikpali n unaka tsupige ubana a asu Kashila Tata u Asheku a tsunu Yesu Kawauwi.

Kadyanshi ka Shinga a asu u ama gba

⁷ Wushai atoku a de tyoku da Kawauwi ka wusha da. Pini nala, da Kashila ka wusha tsupige.

⁸ N tonuko da Kawauwi ka woko ta kagbashi ka aza a Yahuda, tsara u wenike an kazuwamgbani ka Kashila ka yankai akaya a le icun kau-kau mayun da. ⁹ Kpam u tuwa ta tsara Awulawa a naka Kashila tsupige adama a iyali i'ya u pana le. Dere tyoku da Tagarada u Kashila u danai:

“Ma cikpala vu ta asuvu a Awulawa.

Ma shipa ta ishipa i icikpali i kala ka vunu.” ◇

¹⁰ Tagarada u Kashila u doku ta u danai:

“Panai kayanyan, eda Awulawa, kaolo n ama a ne aza a Yahuda.” ◇

¹¹ Tagarada u Kashila u doku ta dem u danai:

“Cikpalai Magono ma Zuba gba de Awulawa. Cikpala ni, gba de ama a likimba.” ◇

¹² Aku Ishaya matsumate u danai:

“Uza roku asuvu a kuwa ku Dawuda Magono wa tuwa ta, wa lya ta tsugono a kaci ka Awulawa gba, kpam a ka zuwa ta uma u le ara ne.” ◇

¹³ Kvasu ka va ka Kashila, uza da u tsu naka uzuwa u uma, u shadangu da n upana kayanyan ushani na ndishi n shinga a asu u upityanangu n eyi. Aku uzuwa u uma u de u lyai kapala n ugbonguro a ucira u Kulu Keri.

◇ 15:9 Ishp. 18:49. ◇ 15:10 U.Ml. 32:43. ◇ 15:11 Ishp. 117:1.

◇ 15:12 Isha. 11:10.

Bulus dansai a kaci ka manyan ma ne

¹⁴ Ama a va, n reve ta i'a ta ushadangi n ukuna u shinga. N reve ta i'a ta n ureve u da u gain i yain n u da, n reve ta kpam ya fuda ta ya wenishike atoku a de. ¹⁵ Shegai n koronku da ta karara a ukuna u ili i'ya ma ciga da i ci6a. N yan ta ili i nala yi adama a da Kashila ka yanka mu ta ukuna u shinga, ¹⁶ kpam u naka mu manyan ma uwoko kagbashi ka Yesu Kawauwi a asu u Awulawa. N gbashika ta Kashila a asu u uwenishike Kadyanshi ka Shinga ka ne. N woko ta yavu kadamkpi tsara Awulawa a woko ufarakpa u da Kashila ka wusha; wata, ufarakpa u da Kulu Keri ku gonukoi uwulukpi.

¹⁷ Adama a nala, n zangana ta adama a ili i'ya n yankai Kashila a asu u Yesu Kawauwi. ¹⁸ Ma dansa ukuna u roku wa, she ili i'ya Kawauwi ka yain a asu u va an n tonoi n Awulawa a panaka Kashila adama a ili i'ya n danai n i'ya n yain. ¹⁹ Kpam a panaka ta Kashila adama a ucira u iryoci n ikunesavu i'ya a wenishei, kpam n adama a ucira u Kulu Keri. N yan ta ku6ari ku Kadyanshi ka Shinga a Urishelima† hal gba ukyawan a ka6on ka Ilirikun, kpam nala n kotsoi ku6ari ki ko nte wa. ²⁰ N tsu ciga ta n yain ku6ari ku Kadyanshi ka Shinga a asu u da bawu kotsu ama a panai ukuna u Kawauwi, kpaci ma ciga n mai a asu u da uza roku u gitai wa. ²¹ Tyoku da Tagarada u Kashila u danai da:

“Aza da bawu kotsu a tonukoi ukuna u ne, a ka wene ta,

aza da kpam bawu a panai ukuna u ne, a ka reve

ta.” ◇

Bulus wa ciga u ba u kondo Roma

²² Manyan ma na mi ma tsu rongo mu ta ukangusu n ba n kondo da. ²³ Gogo-na n kotso de manyan ma va gba a asu u na vi. Mari ma ciga da ta uwene caupa. ²⁴ Mpa pini a afobi tsara n bana a kabon ka Asabaniya, a'ayin a da baci ma yan nwalu mi, ma batsa ta a Roma. A'ayin a da baci n panai kayanyan ka ndishi n ada kenu, i banga mu n kana ure. ²⁵ Shegai kahu n wene da vi, she n wala ve a Urishelima tsara n banka Atoni a da a'ari de kune. ²⁶ A'uwa a Atoni a da a'ari a kabon ka Masidaniya n ka Akataya a naka de ikebe yaa tsara a banga ama a Kashila aza a unambi a da a'ari a Urishelima. ²⁷ A pana ta kayanyan ka uyan nala, shegai wa ta dem yavu a tsupa kutan, kpaci Awulawa a wusha ta ili i shinga i kulu ku Kashila a akere a aza a Yahuda. ²⁸ N kotso le baci unaka kune ku na ki, ma kondo da ta aku n wura ubana a Asabaniya. ²⁹ N reve ta n rawa baci ara de, Kawauwi ka zuwuka mu ta unu u shinga u pige tsara n zuwuka da.

³⁰ Ama a va, ma folo da a asuvu a kala ka Asheku a tsunu Yesu Kawauwi i bolomgbono na mpa a manyan ma va a asu u uyan kvasu ubana a asu u Kashila adama a va. Yanyi nala adama a uciga u de ara va u da Kulu Keri ku naka da. ³¹ Yanyi kvasu tsara a aza da a'ari a kabon ka Yahuda, aza da bawu a wushuki n Yesu Kawauwi, kotsu a ne mu usan wa. Yanyi dem kvasu adama a da ama a Kashila a da a'ari a Urishelima a yain mazanga adama a ili i'ya n yanka le tsara n banga

◇ 15:21 Isha. 52:15.

le. ³² Kashilā ka wushunku mu baci nala, ma tuwā tā ara dē n mazāngā, kpam ukondo u vā ara dē wa zuwa mu tā n pana kayanyan kpam u woko mu uwunvuga. ³³ Gogo-na asakā Kashilā, uza dā u nakā tsu ndishi n shinga, u rongo n adā gbā dē. Ami.

16

Bulus danasai aje a ne

¹ Mā tā n ukuna u shinga u dā ma dansa a kaci ka Fibi, uka u dā wa gbasha a kuwa ku Atoni† a Kankiriya. ² Ma folo dā tā i wushi yi a asuvu a Asheku tyoku dā ama a Kashilā a tsu yan. Bāngā ni a ure u dā dem ya fudā ya bāngā yi, kpaci u bāngā mu tā u bāngai kpam ama roku ushani.

³ Danasai Bilikisu n Akila, aza dā a yain manyan kaḅolo nā mpa tsarā tsu gbashika Yesu Kawauwi. ⁴ A yan tā gbām evu n ukpā tsarā gai a bāngā mu. N cikpa tā cika, kpam gbā a'uwa a Atoni a Awulawa a cikpa le tā dem. ⁵ Danasaka numu dem Atoni a dā a tsu gawunsusa a kuwa ku le.

Danasaka numu macigi ma vā Abainita. Aya Katoni ka kagitā a kaḅon ka Asiya.

⁶ Danasai Meri,† uza dā u yanka dā manyan cika.

⁷ Danasai ama a vā Andaraniku n Juniya, aza dā a uwai a kuwa ku a'ali kaḅolo nā mpa. A woko tā Atoni kahu mpa, kpam asuki a nakā le tā karinga.

⁸ Danasai Ampiliya, macigi ma vā ma, uza dā wari uza u Asheku.

⁹ Danasai Urubana, uza dā u gbashikai Kawauwi kaḅolo n aṣtu.

Danasai macigi ma vā Isataki.

¹⁰ Danaşai Abali, uza ɗa u wenikei mayun ɗa wa tonon Kawauwi.

Danaşai Aristobulu n aza a kuwa a ne.

¹¹ Danaşai Hiridiyon vuma u va.

Danaşai Narikisa n aza ɗa a'ari a kuwa ku ne, aza ɗa a'ari aza a Asheku.

¹² Danaşai Tarafina n Tarafusa, aka ɗa a yankai Asheku manyan cika.

Danaşai macigi ma va Barasisa, uka roku uza ɗa u yankai Asheku manyan cika.

¹³ Danaşai Rafu, kagbashi ka Asheku ka ka shinga, kpam i danasa mma u ne, wa ta tyoku u mma ara va.

¹⁴ Danaşai Asinikirita, n Filiguna, n Hamisa, n Baturoba, n Hama, kpam dem i danasa Atoni a ɗa a'ari kaɓolo n ele.

¹⁵ Danaşai Filologus, n Juliya, n Niriya n utaku u ne, n Ulimifa n gba ama a Kashila a ɗa a'ari n ele.

¹⁶ Damamgbanai n uciga u Kawauwi.

Gba Atoni a a'uwa a Atoni a Kawauwi a ka danasa da ta.

Kadyanshi ka makorishi

¹⁷ Ama a va, ma folo da i kirana n ama da a ka tuko upecene n aza a uzuwa ama utadatsasa, n a wenishiki ili i roku kau a uwenishike u da i wushai. Yanyi dan n ele! ¹⁸ Aza da a ka yansa nala Asheku Kawauwi ka tsunu aya a ka gbashika wa, shegai ili i'ya ya zuwa le upana kayanyan i'ya koshi a ka yansa. A tsu yinsa ta ama da bawu a revei icun i ikuna i cingi i na a asu u uyansa ka le kadyanshi ka shinga ka shinga n icikpali i kaɓan.

¹⁹ Gba Atoni a pana ta a da i naka ta Asheku karinga, adama a nala n yan ta mazanga adama

a de. Shegai ma ciga ta i yain ugboji a ili i'ya i'ari i shinga, kpam kotsu i yain ili i roku n ukuna u cingi wa.

²⁰ Kashila uza da u tsu tuko ndishi n shinga, wa barakpa wa, wa lya ta kaci ka Kanangasi.* U naka da ucira a kaci ka ne.

N yan ta kvasu ukuna u shinga u Asheku a tsunu Yesu u rongo n ada.

²¹ Timoti uza da wa yan manyan kabolo na mpa wa danasa da ta. Ama a va Lusiya, n Yason, n Susibita a ka danasa da ta dem.

²² Mpa Taritiya, uza da korongi ili i na yi i'ya Bulus tonuko mu n korongu vi, ma danasa da ta dem a asuvu a Asheku.

²³ Gayu wa danasa da ta dem. U wusha mu ta kpam u wusha ta dem Atoni a kuwa ku ne.

Erasutu kazuwi ka ikebe ka ilyuci, n Kawuta kaje ka tsunu a ka danasa da ta dem.

[²⁴ N yan ta kvasu Asheku a tsunu Yesu Kawauwi u wenike gba de ukuna u shinga u ne. Ami.]†

Kvasu ka icikpali

²⁵ Asaka tsu naka Kashila tsupige! Wa fuda ta wa zuwa da i shamgba n ucira a upityanangu u de, tyoku da Kadyanshi ka Shinga ka danai. Akani yi a da ukuna u Yesu Kawauwi n afofi a da Kashila ka sokongi caupa. ²⁶ Shegai gogo-na ikorongi i nsumate i zuwa le ta a revei ukuna u mayun vi a kateshe. Kpam Kashila, uza da bawu wa kuwa, u dana ta a ka zuwa ta gba iyamba a reve n akani

* **16:20** Kanangasi; wata, “Shetan” kala ka dem ka Kalapansi.

† **16:24** Akorongi a cau a roku aza da a purai a tagarada u Aza a Roma a kalatsa ta makpanda ma 24.

a na yi, tsara a wushuku kpam a gorimuko yi.
²⁷ Asaka Kashila, uza da aya koshi wari n kakiri,
u wushi tsupige a asu u Yesu Kawauwi hal ubana
bawu utyoku. Ami.

**Kazuwamgbani ka savu n Tsikimba n a6on a
da a dangasai a kazuwamgbani ka cau
New Testament in Tsikimba (NI:kdl:Tsikimba)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tsikimba

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tsikimba

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

a4f6a28b-3d6d-50b4-a81b-06ae05a66010